

Ini Sa Igsulat I DANIYÉL

Ini Denu Sa Igsulat I Daniyél

Melaud pelà Daniyél i egoh sa medoo sundalu tegeBabiloniya anay migtaban diyà sa tanà Huda (basa ko diyà 2 Medoo Datù 24:1). Iya sa egoh i Daniyél nesigkem, lapeg sa medoo duma di melaud kedu diyà sa malayan sa datù Hudiyu. Inuwit sa medoo tegeBabiloniya kagda anì duen tandà sa egoh di nesakup dé sa tanà Huda diyà sa kedatuan sa datù tegeBabiloniya. Dodox apiya di pa nesigkem Daniyél i, tinabangan i Nemula doo anì mebaluy tigu ulu-ulù diyà sa kedatuan i Datù Nabokonosol.

Nekelapeg siini libelu diyà sa medoo libelu denu sa kagi i Nemula igpesugkow di diyà sa medoo etaw di Hudiyu apiya di pa endà duen sa kagi di eg-indaw diyà sa medoo etaw nehagtagay egoh iya. Iya polo denu siini libelu, duen sa duwa baed di. Sa muna baed di egtulon denu sa egoh i Daniyél eg-ugpà diyà sa tanà Babiloniya. Sa keduwa baed di denu sa medoo igpehaa i Nemula diyà kenagdi denu sa medoo endà pa egtebow. Si Hésus ma sa migtulù denu iya wé egoh di pelawà diyà tanà (basa ko diyà Matéyo 24) owoy nekeiling ma sa nehauwan i Huwan igsulat diyà sa libelu Kepehaa.

Ini Denu Sa Nebaelan I Daniyél
Owoy Sa Medoo Loyuk Di
(1:1–6:28)

Denu Sa Kegalebek Da I Daniyél
Diyà Sa Dalesan I Datù
Nabokonosol

1 ¹Na, egoh di egkatin dé sa ketelu di gepalay sa lugay i Hoakim datù diyà sa tanà Huda, migpengayaw da Datù Nabokonosol i tegeBabiloniya diyà sa menuwa Hélusalém.

²Hê, pinandayà i Datù Nemula Datù Hoakim i tegeHuda anì melugpì i Datù Nabokonosol. Agulé egoh i Nabokonosol migpelikù Babiloniya dò, inuwit di ma sa duma langun taman kedu diyà sa Dalesan i Nemula, owoy igtagù di diyà sa bilik sa dalesan sa egsugènawen di.

³Agulé sinugù i Datù Nabokonosol Aspinas i sa ulu-ulù diyà sa medoo egsugènawen di anì hemilien di diyà sa medoo tugod i Islaél nesigkem sa medoo melaud

anak sa datù owoy sa anak sa medoo liyu ulu-ulù ma. 4Iya sa etaw hemilien di sa mepion palas owoy melanìh sa lawa di owoy épê netiigan owoy medoo sa netiigan di galebek owoy melabel penemdem anì tigtu mekegaga gumalebek diyà sa dalesan sa datù. Owoy igsugù di ma diyà si Aspinas anì tuluen di kagda sumulat owoy masa sa kagi etaw tegeBabiloniya.

5Owoy igsugù di ma anì mebegayan da sa duma mepion kaenen sa datù owoy inemen uman agdaw. Telu gepalay sa lugay da tuluen, agulé mebaluy da dé gumalebek diyà sa datù.

6Iya ngadan sa medoo duma tegeIslaél nehemilì si Daniyél, si Ananiyas, si Misaél owoy si Asaliyas, owoy anan da tugod i Huda. 7Dodoo duen sa magtu ngadan da binaelan sa ulu-ulù sa medoo egsugùsuguen sa datù. Na, si Daniyél iya sa kepengadan di si Béltésasal, owoy si Ananiyas iya sa kepengadan di si Sadelak, owoy si Misaél pinengadanan di si Misak, owoy si Asaliyas pinengadanan di si Abédnigo.

8Na, iya sa ungayà i Daniyél kaenen di daa sa mepion mekaen owoy inemen di daa sa mepion meinem diyà sa kehaa i Nemula. Huenan di, migpegeni diyà si Aspinas anì pandayaen di kagdi endà egkaen owoy endà eg-inem sa medoo igmengana da diyà kenagda.

9Na, danà i Nemula, huenan di egketuuwan Aspinas i diyà si Daniyél. 10Dodoo inikagiyan di, guwaen di, “Egpesu a diyà sa datù, enù ka kagdi sa migsugù sa kaenen yu owoy sa inemen yu. Petow ki daa imatayan di aken amuk hauwen di kuna megasà dodox atung megebù sa medoo duma ko.”

11Na, duen sa tegebantay pineipat i Aspinas diyà si Daniyél owoy sa telu loyuk di. Agulé mig-ikagi Daniyél i diyà sa tegebantay kenagda, guwaen di, 12“Tukawi ko daa taman sepulù agdaw. Begayi ko daa kami tinabel owoy wayeg.

13Agulé setepeng ko sa palas ké diyà sa palas sa medoo batàbatà egkaen sa mepion kaenen igsugù sa datù, owoy amuk nehalì sa kehaa ko kenami baeli ko dé sa ungayà ko.” 14Hê, tinuu di sa ungayà i Daniyél, owoy tinepengan di kagda taman sepulù agdaw.

15Agulé egoh di neelut dé sa sepulù agdaw, uman pa mepion sa palas da i Daniyél owoy uman da pa megebù diyà sa langun batàbatà migkaen sa medoo mepion kaenen igsugù sa datù. 16Huenan di, endà dé egmenganawen sa tegebantay kagda sa medoo mepion kaenen igsugù sa datù, dodox tinabel daa sa mengana di kenagda.

17Na, binegayan i Nemula siini epat melaud tegeIslaél sa melabel penemdem da owoy sa

egkegaga da meketiig sa medoo egbasawen. Owoy binegayan di ma Daniyél i sa egkegaga egselepang sa medoo egkehauwan owoy tegeinep.

18Na, egoh di neelut dé sa telu gepalay sa lugay da tuluen igsugù sa datù, agulé inuwit i Aspinas sa langun melaud mangay diyà sa taengan i Datù Nabokonosol. 19Agulé tinukid di kagda egsetawit, owoy hinaa di endà duen sa meketepeng diyà si Daniyél owoy si Ananiyas owoy si Misaél owoy si Asaliyas. Huenan di, ginelal di kagda sa kesaligan di. 20Sumalà dé sa igsà sa datù diyà kenagda, netakep sepulù gulè sa hagda keketiig diyà sa keketiig sa medoo tegebael balitmata owoy sa medoo épê lambus eg-ugpà diyà sa tanà nesakupan sa kedatuan di.

21Na, mig-ugpà Daniyél i diyà sa metolol dalesan sa datù taman sa egoh di nekeuma sa anay palay i Silo tegePélsiya migkedatù diyà sa menuwa Babiloniya.^a

**Ini Denu Sa Tegeinep
I Nabokonosol**

2 1Na, egoh di migkatin dé sa keduwa di gepalay sa lugay i Nabokonosol migkedatù,

duen sa medoo tegeinep di. Huenan di, nebukul owoy endà ma egpeketudug di. 2Agulé igpeangay di sa medoo tegebael balitmata, owoy sa medoo épê lambus owoy sa medoo épê balakat owoy sa medoo épê netiigan tegeBabiloniya, anì ipeselepang di kenagda sa tegeinep di. Egoh da mig-angay egtaeng diyà sa datù, 3mig-ikagi diyà kenagda, guwaen di, “Egkebukul a enù ka endà netiigan ku duu sa selepangan sa tegeinep ku. Ungayà ku tulonen yu diyà kenak sa selepangan di.”

4Hê, migsagbì da diyà sa datù pineukit da diyà sa kagi etaw Amalék, guwaen da, “O Datù, ungayà ké kumelalù ka taman melugay. Tuloni ko kami sa tegeinep ko anì selepangan ké.”

5Migsagbì sa datù, guwaen di, “Tandai yu ini i. Amuk endà metulon yu duu sa tegeinep ku owoy sa selepangan di ma, ipetagpedtagped ku kiyu owoy ipegubal ku ma sa medoo dalesan yu. 6Dodox amuk metulon yu sa tegeinep ku owoy meselepang yu ma, duen doo sa untung ibegay ku diyà keniyu owoy tigtu oloen ku ma kiyu. Huenan di, tulon yu dé owoy selepang yu ma sa tegeinep ku.”

^a 1:21 Iya sa anay palay i Silo migkedatù sa lima latuh telu pulù owoy walu gepalay egoh i Hésus endà pa neetaw diyà tanà.

7Mig-ikagi da dulì, guwaenda, “O Datù, amuk tulonen ko daa diyà kenami sa tegeinep ko, tulonen ké ma diyà keniko sa selepangan di.”

8Migsagbì sa datù, guwaendi, “Netiigan ku egpeéngén-éngén yu daa, enù ka netiigan yu ma doo ipetuu ku sa inikagi ku. 9Amuk endà metulon yu duu sa tegeinep ku owoy amuk endà ma meselepang yu duu, pigtamayan ku kiyu. Neseunut yu egbutbut owoy eg-akal kenak taman sa egoh di mehalì sa penemdem ku. Na, tuloni yu dé aken sa tegeinep ku anì mettiigan ku amuk megaga yu sumelepang.”

10Agulé migsagbì da, guwaenda, “O Datù, endà duen etaw diyà siini uwang tanà mekegaga diyà sa igsugù ko. Endà pa duen sa datù apiya di pa tigtu épê egkegaga sa migsugù iling iya wé diyà sa medoo tegebael balitmata owoy sa medoo épê lambus owoy sa medoo épê netiigan. 11Tigtu melikut baelan iya wé igsugù ko owoy endà duen sa mekebael éhê iya wé, liyu daa sa medoo nemula owoy endà eg-ugpà da diyà siini tanà.”

12Na, danà iya wé inikagi da, huenan di tigtu migbulit sa datù owoy egkelangget, owoy igsugù di ipeimatay sa medoo tegeBabiloniya épê netiigan. 13Huenan di, igsugkow da sa kesugù sa datù ipeimatay sa

langun épê netiigan, lapeg si Daniyél owoy sa medoo duma di.

**Ini Sa Ego I Nemula Migpehaa
Sa Selepanan Sa Tegeinep Diyà
Si Daniyél**

14Na, si Aliyu sa ulu-ulù sa medoo tegebantay sa sinugù sa datù peimatay sa medoo tegeBabiloniya épê netiigan. Agulé danà sa keketiig i Daniyél, huenan di pinepion di sa keikagi di diyà si Aliyu. 15Mig-igsà diyà kenagdi, guwaen di, “Maen di ya migsubela sa igsugù sa datù?” Agulé igpetumàmà i Aliyu diyà si Daniyél sa medoo egkebaelan da.

16Hê, mig-angay Daniyél i diyà sa datù owoy migpegeni pelà agdaw anì selepangen di sa tegeinep sa datù. 17Agulé egoh di miglikù diyà sa dalesan di, igpetumàmà di diyà sa telu loyuk di si Ananiyas owoy si Misaél owoy si Asaliyas sa medoo egkebaelan da.

18Inikagiyán di kagda anì sumimbà da pehiduhidu diyà si Nemula, sa Nemula diyà langit, anì selepangen di diyà kenagda sa nelidung anì endà mekelapeg da mematay diyà sa medoo tegeBabiloniya épê netiigan. 19Agulé egoh di sumigep dé, duen sa nehauwan i Daniyél kenà i Nemula migpehaa diyà kenagdi sa nelidung. Huenan di,

inolò di Nemula i, sa Nemula
diyà langit. 20Mig-ikagi,
guwaen di,
“Meolò Nemula i taman
melugay,
enù ka kagdi sa épê keketiig
owoy sa épê dakel
egkegaga.
21 Kagdi sa épê egkegaga
egpeukit sa gai.
Owoy kagdi sa egbegay
egkegaga diyà sa medoo
datù,
owoy kagdi ma sa kumedan
sa egkegaga da.
Kagdi sa egbegay sa keketiig
diyà sa medoo etaw épê
netiigan
owoy sa egbegay sa
nesabutan diyà sa medoo
épê kekesabut.
22 Igpehaa di sa medoo
egpagitungen owoy sa
medoo nelidung
mebaelan.
Hauwen di sa medoo
binaelan diyà deleman,
owoy diyà kenagdi ma sa
legdaw.
23 O Nemula sa egpigtuuwen
sa medoo tupù ké,
egpesalamat a diyà keniko
owoy eg-looen ku ma
kuna,
enù ka binegayan ko aken
keketiig owoy bagel,
owoy sinagbian ko sa
kesimbà ké,
enù ka igpehaa ko diyà
kenak sa selepangan sa
tegeinep sa datù.”

**Ini Sa Ego I Daniyél
Migselepang Sa Tegeinep Diyà
Sa Datù**

24Agulé migpelikù Daniyél i
diyà si Aliyu, sa sinugù sa datù
atung mimatay sa medoo
tegeBabiloniya épê netiigan.
Inikagiyán di, guwaen di, “Yaka
eg-imatay duu sa medoo
tegeBabiloniya épê netiigan.
Uwit ko polo aken diyà si Datù
enù ka selepangen ku sa
tegeinep di.”

25Hê, inuwit i Aliyu Daniyél i
diyà sa datù, owoy mig-ikagi,
guwaen di, “O Datù, duen sa
etaw hinaa ku diyà sa medoo
nesikem kedu Huda dò sa
mekegaga sumelepang sa
tegeinep ko.”

26Agulé mig-igsà sa datù
diyà si Daniyél sa
pinengadanan da Béltésasal,
guwaen di, “Enù di ya atu,
metulon ko sa tegeinep ku
owoy sa selepangan di ma?”

27Migsagbì Daniyél i,
guwaen di, “O Datù, endà
duen sa etaw épê netiigan
ataw ka tegealamat ataw ka
épê lambus ataw ka tegebael
balitmata mekeselepang sa
tegeinep ko nelidung. 28Dodox
duen doo sa Nemula diyà
langit sa egpehaa sa nelidung
owoy igpehaa di diyà keniko,
o Datù Nabokonosol, sa medoo
mebaelan diyà sa agdaw
tumebow. Na, ini sa palas sa
tegeinep ko owoy sa medoo

nehauwan ko egoh ko egtudug
diyà sa kateli ko.

29“O Datù, egoh ko egtudug,
tinegeinep ko sa medoo
mebaelan tumebow kani. Na, si
Nemula sa egpeketiig sa medoo
nelidung, kagdi sa migpehaa
diyà keniko sa medoo tumebow.
30Siini nelidung igpehaa i
Nemula diyà kenak, beken duu
danà di metiig a pa uman diyà
sa liyu etaw, dodox anì
meselepang daa polo diyà
keniko sa tegeinep ko owoy anì
meketiig ka ma sa munoy niko
penemdem, o Datù.

31“Na, o Datù, iya sa hinaa
ko migtigdeg diyà sa taengan
ko sa tigtu dakel inetaw
mekesilang owoy mekepesu
eghahauwen. 32Tigtu bulawan
sa ulu di, owoy pilak sa kagpa
di owoy sa belad di. Tumbaga
sa getek di owoy sa bubun di,
33owoy putow sa kebetukan di,
owoy putow neamutan demilag
dinaigan sa takem lisen di.
34Ligò ko eg-inengteng duu,
duen sa batu nepugta kedu
diyà sa tuduk dodox beken
danà etaw, owoy nekeepas
diyà sa takem lisen sa inetaw.
Hê, minelupet sa takem lisen
di. 35Agulé sa putow owoy sa
demilag dinaigan owoy sa
tumbaga owoy sa pilak owoy
sa bulawan, anan da minelupet
owoy nelayap lagà sa opoh
diyà sa kenà eg-elik owoy endà
dé duen sa nesamà. Dodox
nebaluy dakel tuduk sa batu

nekesugat diyà sa inetaw owoy
nelagkuban di sa uwang tanà.

36“Iya sa tegeinep ko, owoy
tulonen ku dé diyà keniko sa
selepangan di. 37O Datù, kuna
sa datù miglowon diyà sa
langun datù enù ka si Nemula,
sa Nemula diyà langit, sa
migbegay diyà keniko egkegaga
owoy kedatuan owoy bagel
owoy lalag. 38Kuna sa pinedatù
di diyà sa langun etaw owoy sa
langun hinagtay owoy langun
manuk eglayanglayang, anì
ipaten ko sa langun sumalà dé
sa kenà da. Kuna lagà sa ulu di
bulawan sa inetaw.

39“Dumuen sa kumedatù
mekesetugdug diyà keniko,
dodox endà meketepeng di
diyà sa niko egkegaga. Agulé
dumuen dema sa ketelu di
kumedatù sa pinelagaan
tumbaga sa kumedatù diyà
siini sinukub langit. 40Agulé
dumuen dema sa keepat di
mekesetugdug kumedatù
mebagel lagà putow, enù ka
putow sa mekelupet sa langun
taman. Lagà putow iya wé
kedatuan enù ka melupet di
sa langun kedatuan nekehuna.
41Sa hinaa ko takem lisen di
nesesawek putow owoy sa
demilag dinaigan, iya sa
selepangan di mepalak siini
kedatuan, dodox mebagel doo
enù ka duen sa putow
nekeamut diyà sa demilag
dinaigan. 42Sa hinaa ko kemel
lisen di nesesawek putow

owoy sa demilag dinaigan, iya sa selepangan di dumuen sa kenà di mebagel iya wé kedaduan owoy dumuen ma sa kenà di endà duen egkegaga. 43Sa hinaa ko nesesawek putow owoy sa demilag dinaigan, iya lagà sa ungayà sa medoo datù mesesebaen sa medoo etaw da pineukit diyà sa kesesawaay. Dodox endà iseg di melugay sa kesesebaenay da, lagà sa putow endà mekesawek di diyà sa demilag dinaigan.

44“Na, amuk meuma dé sa kedaduan siedò medoo datù, si Nemula sa Nemula diyà langit sa mael sa sebaen kedaduan endà medaetan di taman melugay, owoy endà melugpi di sa medoo datù. Lupeten di polo sa medoo liyu kedaduan enù ka kedanan di sa hagda egkegaga, dodox tumigdeg taman melugay sa hagdi kedaduan. 45Iya sa selepangan sa batu hinaa ko nepugta kedu diyà sa tuduk, dodox beken danà etaw, owoy nelupet danà sa batu sa putow owoy sa tumbaga owoy sa demilag dinaigan owoy sa pilak owoy sa bulawan. Na, si Nemula épê dakel egkegaga sa egpehaa diyà keniko, o Datù, sa medoo mebaelan kani diyà sa agdaw tumebow. Tigtu tuu sa tegeinep ko, owoy enget ma sa kineselepang.”

Ini Sa Ego I Daniyél Nebegayan Untung

46Agulé miglagkeb Datù Nabokonosol i diyà tanà enù ka eg-loen di Daniyél i, owoy igsugù di ma anì duen sa ibegay da uloy owoy ulowon da ma sa lana mepion ngadeg anì adatan da kagdi. 47Hê, mig-ikagi sa datù diyà si Daniyél, guwaen di, “Tigtu tuu sa niko Nemula. Kagdi sa tigtu Nemula diyà sa langun egpenemulawen owoy sa tigtu Datù diyà sa langun datù, enù ka binegayan di kuna egkegaga egselepan siini medoo nelidung.”

48Agulé pinnedakel sa datù Daniyél i owoy binegayan di sa medoo milagà langun taman. Ginelal di ma ulu-ulu diyà sa pelubinsiya Babiloniya owoy mebaluy ma kagdi sa kaunutan sa langun etaw di épê netiigan. 49Hê, danà i Daniyél migpegeni, ginelal di ma Sadelak i owoy si Misak owoy si Abédnigo anì kagda sa tegeipat sa medoo egbaelan diyà sa pelubinsiya Babiloniya. Dodox umugpà daa Daniyél i diyà sa metolol dalesan sa datù.

Ini Sa Ego Da Egpenemula Sa Inetaw Bulawan

3 1Na, sebaen agdaw migsugù Datù Nabokonosol i egpetuwang sa inetaw bulawan. Duwa pulù owoy pitu kamitelu sa

kehagtaw di owoy duwa kamitelu owoy tengà sa kelabel di. Igtagù di diyà sa sugud Dula diyà sa nesakupan sa pelubinsiya Babiloniya. 2Agulé igsasà di sa langun ulu-ulu, lapeг sa medoo kaunutan owoy sa medoo atung tegesasà owoy sa medoo tegeipat pilak owoy sa medoo tegeantang owoy sa langun épê galebek diyà sa nesakupan sa kedatuhan di anì langun da lumenged amuk meuma sa kepista di sa inetaw igpebael di. 3Huenan di, nesetipon da langun enù ka miglenged da sa kepista sa inetaw pinetigdeg i Datù Nabokonosol, owoy migtigdeg da diyà sa taengan iya wé inetaw.

4Agulé migpetaled eg-ikagi sa atung tegepetiig, guwaen di, “Ini sa igsugù diyà sa langun etaw, muni dé sa keduwan di ataw ka sa balangan kagi di. 5Amuk dinegen yu sa dagì sa tegbuli owoy sa dagì sa medoo liyu balangan dalemetan, lagkeb yu dé owoy penemula yu sa inetaw bulawan sa pinetigdeg i Datù Nabokonosol. 6Sumalà dé sa etaw endà lumagkeb owoy endà egpenemula iya wé, petow dé idugsù diyà sa apuy egleleg degà sa atung kenà egtemeg.”

7Huenan di, egoh da egdineg sa dagì tegbuli owoy sa dagì sa medoo liyu balangan dalemetan, miglagkeb sa langun

balangan etaw kedu diyà sa langun balangan tanà owoy diyà sa langun balangan kagi etaw anì penemulawen da sa inetaw pinetigdeg i Datù Nabokonosol.

**Ini Sa Egoh Sa Telu Loyuk I
Daniyél Endà Migpangunut Diyà
Sa Igsugù Sa Datù**

8Na, egoh iya wé agdaw, duen duma etaw tegeBabiloniya mig-angay egtulon diyà sa datù sa binaelan sa medoo Hudiyu. 9Mig-ikagi da diyà si Datù Nabokonosol, guwaen da, “O Datù, ungayà ké kumelalù ka taman melugay. 10Duen sa uledin ko, o Datù, lumagkeb sa langun etaw amuk dinegen da sa dagì tegbuli owoy sa dagì sa medoo liyu balangan dalemetan anì penemulawen da sa inetaw bulawan. 11Sumalà dé sa etaw endà lumagkeb owoy endà penemula sa inetaw, idugsù diyà sa apuy egleleg degà sa atung kenà egtemeg. 12Dodox duen ma doo sa etaw Hudiyu ginelal ko ulu-ulu diyà sa medoo egbaelan diyà sa pelubinsiya Babiloniya, endà migpangunut da diyà sa igsugù ko, o Datù. Iya sa ngadan da si Sadelak owoy si Misak owoy si Abédnigo. Endà egpangunut da diyà sa egpenemulawen ko, owoy endà ma eglagkeb da egpenemula sa inetaw bulawan pinetigdeg ko.”

13Agulé tigtu egbulit Nabokonosol i owoy igpeangay di Sadelak i owoy si Misak owoy si Abédnigo. Hê, inuwit da kagda diyà sa taengan di.

14Agulé inigmaan di kagda, guwaen di, “O Sadelak owoy Misak owoy Abédnigo, tuu pa sa inikagi da sa egoh yu endà egpangunut diyà sa egpenemulawen ku, owoy sa egoh yu endà eglagkeb egpenemula sa inetaw bulawan pinetigdeg ku? 15Na, ini egoh di amuk dinegen yu sa dagì tegbuli owoy sa dagì sa medoo liyu balangan dalemetan, lagkeb yu depa owoy penemula yu dé sa inetaw bulawan igpebael ku, anì endà dumuen sa medaet mebaelan yu. Dodoo amuk endà penemulawen yu duu, mekedugsù yu doo mapes diyà sa apuy eglelegleg diyà sa atung kenà egtemeg. Amuk hediya, ngadan sa nemula mekealuk keniyo kedu diyà sa egkegaga ku?”

16Hê, migsagbi Sadelak i owoy si Misak owoy si Abédnigo, guwaen da, “O Datù, endà duen sa isagbi ké keniko denu iya wé. 17Amuk mekedugsù ké diyà sa apuy eglelegleg diyà sa atung kenà egtemeg, si Datù Nemula sa egpangutan ké sa mekealuk kenami kedu diyà sa apuy owoy alukan di doo kami kedu diyà sa egkegaga ko. 18Apiya di pa beken iya sa baelan di, metiigan

ko doo sa egoh ké endà mangunut diyà sa egpenemulawen ko owoy sa egoh ké ma endà lumagkeb egpenemula sa inetaw bulawan pinetigdeg ko.”

**Ini Sa Egoh Da Igdugsù Diyà
Sa Apuy**

19Hê, neumanan sa kebulit i Nabokonosol diyà si Sadelak, si Misak owoy si Abédnigo, owoy migkedaet sa pedu di diyà kenagda. Huenan di, igsugù di anì takepen pitu gulê sa keedup sa apuy diyà sa atung kenà egtemeg. 20Agulé sinugù di sa medoo tigtu mebagel sundalu di anì poloten da kagda owoy ipedugsù di kagda diyà sa apuy eglelegleg diyà sa atung kenà egtemeg. 21Huenan di, pinolot da kagda owoy igdugsù da diyà sa atung kenà egtemeg tapay da doo épê ginis. 22Hê, danà sa datù migsugù sa tigtu meedup apuy, huenan di minematay sa medoo etaw mig-angay egdugsù kenagda danà sa siloy di.

23Dodoo kagda i telu pinolot, minenabù da diyà sa apuy eglelegleg diyà sa atung kenà egtemeg.

24Agulé tigtu negaip Datù Nabokonosol i owoy petow dé migtingdeg. Hê, mig-igsà diyà sa medoo salu di, guwaen di, “Telu daa geetaw atu sa pinolot ta owoy igpedugsù ta diyà apuy?”

Agulé migsagbi da, guwaen da, “Hoò, o Datù.”

25Dodoo mig-ikagi sa datù, guwaen di, "Haa yu! Epat geetaw polo sa eghauwen ku eg-ipanawpanaw diyà sa apuy. Endà nepolot da owoy endà ma egkedaig da. Éhê palas sa nemula sa keepat di."

26Huenan di, migpedapag Nabokonosol i diyà sa bengawan sa atung kenà da egtemeg, owoy mig-umow, guwaen di, "O Sadelak owoy Misak owoy Abédnigo, kiyu sa egsugùsuguen sa tigtu mapulù Nemula. Laun yu, angay yu dini."

Hê, miglaun da telu. 27Agulé nesetipon diyà kenagda sa medoo kaunutan owoy sa medoo ulu-uluh owoy sa langun épè galebek diyà sa datù. Hinaa da endà nedraig da diyà sa apuy. Apiya sa balut ulu da daa, endà nedabdaban di. Endà neulow sa kawal da, owoy endà ma duen ngadeg ebel diyà kenagda.

28Agulé mig-ikagi Nabokonosol i, guwaen di, "Meolò sa Nemula da i Sadelak owoy si Misak owoy si Abédnigo. Pineangay di diyà kenagda sa egsugùsuguen di anì mealukan sa medoo etaw di egsalig diyà kenagdi. Endà migpangunut da diyà sa igsugù ku denu sa kepenemula da sa inetaw, enù ka pinemaen da dé polo sa egoh da idugsù diyà sa apuy. Endà sumimbà da diyà sa liyu egpenemulawen, asal beken sa hagda Nemula. 29Huenan di,

migsugù a amuk duen sa etaw, sumalà dé sa balangan etaw ataw ka muni dé sa balangan kagi etaw, amuk umikagi da medaet denu sa Nemula da i Sadelak owoy si Misak owoy si Abédnigo, sepisangpisangen sa lawa di owoy gubalen ma sa dalesan di. Enù ka endà duen sa liyu nemula mekealuk iling iya wé."

30Agulé binegayan sa datù Sadelak i owoy si Misak owoy si Abédnigo sa dakel gelal diyà sa pelubinsiya Babiloniya.

Ini Sa Keduwa Di Gulê Egtegeinep Nabokonosol I

4 1Na, duen sa sulat igpeuwit i Datù Nabokonosol diyà sa langun balangan menuwa owoy diyà sa langun balangan etaw owoy diyà sa langun balangan kagi etaw. Ini sa kagi di nekesulat, guwaen di,

"Ungayà ku kumetanà sa keugpà yu. 2Owoy ungayà ku ma tulonon ku kiyu sa medoo panduan owoy sa medoo egkegaipan etaw binaelan sa Nemula épè dakel egkegaga diyà kenak.

3 Tigtu mekegaip sa medoo eghauwen owoy sa medoo panduan binaelan di. Endà mekedan sa kedaduan di taman melugay, owoy endà ma duen taman sa egkegaga di.

4“Na, aken si Nabokonosol, mepion sa keugpà ku diyà sa metolol dalesan ku, owoy eglenuk sa naken kehagtayan. 5Dodox duen sa tegeinep ku mekelimedang. Egoh ku diyà sa kateku, duen sa nehauwan kumekelenaw. 6Huenan di, igpeangay ku sa langun etaw tegeBabiloniya épê netiigan anì ipeselepang ku diyà kenagda sa tegeinep ku. 7Hê, egoh da migtebow sa medoo tegebael balitmata owoy sa medoo épê lambus owoy sa medoo épê netiigan owoy sa medoo tegeantap, tinulonon ku kagda sa tegeinep ku. Dodox endà negaga da duu egselepang diyà kenak. 8Agulé mig-angay Daniyél i diyà kenak owoy tinulon ku diyà kenagdi sa tegeinep ku. Na, kagdi sa pinengadanan ké Béltésasal enù ka iya ngadan sa egpenemulawen ku, owoy diyà kenagdi sa suguy sa medoo nemula metiengaw.

9“Mig-ikagi a diyà kenagdi, guwaen ku, ‘O Béltésasal kaunutan sa medoo épê balitmata, netiigan ku diyà keniko sa suguy sa medoo nemula metiengaw, owoy megaga ko sumelepang sa langun nelidung. Na, ini sa tegeinep ku. Tulon ko diyà kenak sa selepangan di. 10Duen sa nehauwan ku egoh ku egtudug. Hinaa ku sa kayu migtingdeg diyà teliwadà sa

uwang tanà, owoy tigtu mehagtaw. 11Migkegamel owoy migkehagtaw taman nekesekuk diyà langit, owoy tapay doo hauwen sumalà dé sa kenà ta diyà siini sinukub langit. 12Metolol sa medoo daun di owoy medoo ma sa bunga di mekaen sa langun etaw. Eghelung sa medoo uled tanà diyà iya wé kayu, owoy egsalag ma sa medoo tukééy manuk diyà sa panga di, owoy dutu ma sa kenà da egkuwa kaenen sa langun eg-ipanawpanaw diyà tanà.

13“Agulé egoh ku telibubu egpenemdem denu iya wé, hinaa ku ma sa sebaen tegebantay egsugùsuguen i Nemula migpetuntun kedu diyà langit. 14Pinetaled di sa kagi di, guwaen di, ‘Pilay yu sa kayu owoy tagped yu ma sa medoo panga di. Dutdut yu sa medoo daun di owoy belégés yu ma sa medoo bunga di. Hegaw yu sa medoo uled tanà eghelung dahiya owoy sa medoo manuk egsalag diyà sa panga di. 15Dodox pandayà yu dé sa tued di owoy sa dalid di tapay doo pinolot putow owoy tumbaga. Salidi yu dé diyà sa keluwenluwen.

‘Pandayà yu dé sa egoh di mepelê aglù iya wé etaw owoy sa egoh di meseamut mugpà diyà sa medoo uled tanà diyà sa keluwenluwen. 16Mesambian penemdem hinagtay sa

penemdem di taman pitu gepalay. 17Iya sa kepigtamay igpetiig sa medoo tegebantay egsugùsuguen i Nemula. Huenan di, metiigan doo sa langun etaw sa egoh i Nemula épê dakel egkegaga sa eg-ipat sa langun kedatuan sa etaw diyà tanà. Owoy megaga di ma eghalì sa kedatuan diyà sa etaw egkeiyapan di kumedatù, apiya di pa tigtu tukéey etaw.’

18“ ‘O Béltésasal, iya sa tegeinep ku, aken i Datù Nabokonosol. Tuloni ko dé aken sa selepangan di, enù ka endà duen liyu etaw épê netiigan diyà sa nesakupan kedatuan ku sa mineketulon sa selepangan di diyà kenak. Dodox kuna, megaga ko sumelepang iya wé enù ka diyà keniko sa suguy sa medoo nemula metiengaw.’ ”

Ini Sa Egoh I Daniyél Misselepang Sa Tegeinep Sa Datù

19“Na, si Daniyél sa pinengadanan da Béltésasal, tigtu nelenawan owoy nebukul egoh di migdineg sa inikagi sa datù. Huenan di, mig-ikagi Datù Nabokonosol i diyà kenagdi, guwaen di, ‘O Béltésasal, yaka egkebukul la danà sa tegeinep ku ataw ka sa selepangan di.’

“Agulé migsagbì Béltésasal i, guwaen di, ‘O Datù, mepion pa hedem amuk mebaelan polo diyà sa kuntelà ko sa selepangan sa tegeinep ko. 20Na, hinaa ko sa kayu

migkegamel owoy migkehagtaw taman nekesekuk diyà langit, owoy tapay doo eghauwen sumalà dé sa kenà ta diyà siini sinukub langit. 21Metolol sa medoo daun di, owoy medoo ma sa bunga di mekaen sa langun etaw. Eghelung sa medoo uled tanà dahiya owoy egsalag ma sa medoo manuk diyà sa panga di. 22Kuna, o Datù, sa selepangan iya wé kayu, enù ka migkebagel ka owoy migkedakel sa egkegaga ko taman egpekesekuk diyà langit sa lalag ko, owoy egpekeuma diyà siini uwang tanà sa nesakupan kedatuan ko.’

23“Mig-uman eg-ikagi Daniyél i, guwaen di, ‘O Datù, hinaa ko ma sa sebaen tegebantay egsugùsuguen i Nemula migpetuntun kedu diyà langit, sa migpetaled eg-ikagi, guwaen di, ‘Pilay yu sa kayu owoy pedaeti yu ma. Dodox pandayà yu dé sa tued di diyà sa keluwenluwen tapay doo pinolot putow owoy tumbaga, owoy pandayà yu ma sa dalid di diyà tanà. Pandayà yu mepelê aglù sa etaw, owoy pandayà yu ma anì mekeiling sa uled tanà sa keugpà di taman pitu gepalay.’”

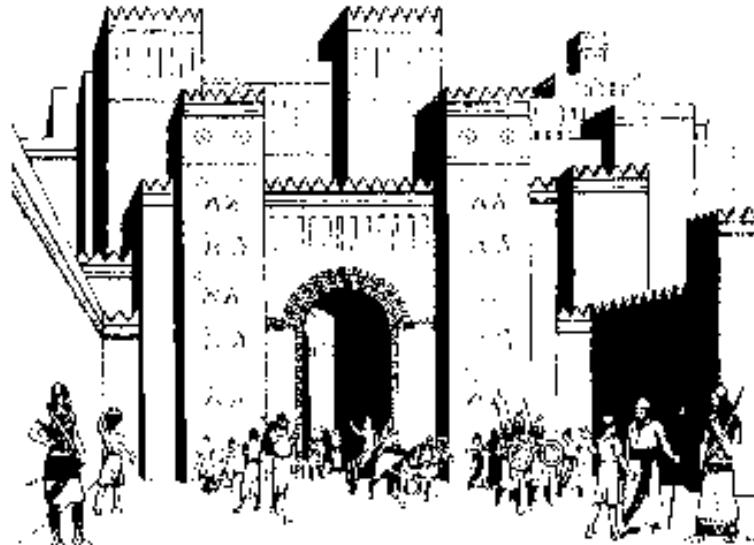
24“ ‘Na, o Datù, ini sa selepangan sa nehauwan ko owoy ini ma sa ungayà i Datù Nemula mebaelan diyà keniko. 25Mehemagawan ka kedu diyà sa medoo etaw, owoy

mekeamut ka umugpà diyà sa medoo uled tanà. Mekekaen ka keluwen lagà sa sapì, owoy mepelé ka ma aglù. Amuk meelut sa pitu gepalay, metiigan ko dé sa egoh i Datù Nemula épê dakel egkegaga sa eg-ipat sa langun kedatuan sa etaw diyà tanà owoy megaga di humali sa kedatuan diyà sa etaw egkeiyapan di kumedatù. 26Migsugù ma sa egsugùsuguen i Nemula sa egoh di pandayaen sa tued di. Iya sa selepangan di mekepelikù doo diyà keniko sa kedatuan ko asal migtuu ka sa egoh i Datù Nemula épê dakel egkegaga sa egsabà sa langun. 27Huenan di, o Datù, mepion hedem amuk sakemen ko dé sa igsasà ku diyà keniko. Sabuh ka

dé bael salà owoy baeli ko polo sa mepion, owoy hiduwi ko ma sa medoo etaw egkepasangan. Amuk baelan ko iya wé, petow ki daa mekeuma taman melugay sa mepion keugpà ko.’ ”

**Ini Sa Egoh Di Neketuu Sa
Tegeinep I Nabokonosol**

28“Na, tigtu nebaelan langun ini i diyà si Datù Nabokonosol. 29Hê, egoh di migtalà dé sepulù owoy duwa gebulan, ebgirkatbigkat Datù Nabokonosol i diyà sa mepatag atep sa metolol dalesan di diyà Babiloniya. 30Mig-ikagi, guwaen di, ‘Subela dé sa egkegaga diyà sa menuwa Babiloniya. Binaelan ku siini tigtu mepion ugpaan ku danà sa

Subela sa egkegaga diyà sa menuwa Babiloniya. (Daniyél 4:30)

naken daa egkegaga owoy ani
mebantug a ma.’

31“Hê, egoh di endà pelà
egkeubus eg-ikagi, petow dé
duen sa eg-ikagi kedu diyà
langit, guwaen di, ‘O Datù
Nabokonosol, dinegdineg ko ini
i. Mekedan diyà keniko ini egoh
di sa kedatuan ko.

32Mehemagawan ka kedu diyà
sa medoo etaw, owoy
mekeamut ka umugpà diyà sa
medoo uled tanà. Mekekaen ka
keluwen lagà sa sapi. Agulé
amuk meelut sa pitu gepalay,
mettiigan ko doo sa egoh i Datù
Nemula épê dakel egkegaga sa
eg-ipat sa langun kedatuan sa
etaw diyà tanà owoy megaga di
humalì sa kedatuan diyà sa
etaw egkeiyapan di kumedatù.’

33“Hê, petow dé neketuu iya
wé nebaelan diyà si Datù
Nabokonosol. Nehemagawan
kedu diyà sa medoo etaw,
owoy migkaen keluwen lagà sa
sapi. Nepelê aglù sa lawa di,
owoy migketaes sa balut ulu di
lagà sa bulbul banug, owoy
lagà sulu sa manuk ketalunan
sa sulu di.

34“Na, egoh di neelut dé
siedò pitu gepalay, aken i
Nabokonosol, migsimbà a diyà
si Nemula owoy nekepelikù sa
mepion penemdem ku. Huenan
di, inolò ku Nemula i épê dakel
egkegaga owoy inadatan ku
owoy dinoyon ku sa Nemula
melalù taman melugay.
Mig-ikagi a, guwaen ku,

‘Endà duen ketamanan sa
kedatuan di
owoy taman melugay sa
egkegaga di.

35 Diyà sa kehaa i Nemula,
endà duen egkegaga sa
langun etaw diyà siini
sinukub langit,
owoy baelan di sumalà dé sa
ungayà di diyà sa medoo
egsugùsuguen di diyà
langit owoy diyà sa medoo
etaw diyà tanà.

Endà duen sa mekehawid
kenagdi owoy endà ma
duen sa mekelegen.’

36“Hê, egoh di nekepelikù sa
mepion penemdem ku,
nekepelikù ma dé sa lalag ku
owoy sa kedatuan ku owoy sa
egkegaga ku. Agulé neiyapan a
dema sa medoo tapay salu ku
owoy sa medoo tapay ulu-ulu
ginelal ku, owoy neumanan pa
sa egkegaga ku diyà sa egoh
munा. 37Huenan di, ini egoh
eg-looen ku Datù i diyà langit
owoy egpesalamat a ma diyà
kenagdi, enù ka enget sa langun
egbaelan di owoy metudà ma,
owoy megaga di petukéey sa
etaw egpedakeldakel.”

Ini Sa Egoh Sa Nepenalah Belad Migsulat Diyà Sa Kelatkat

5 1-3Na, egoh di
nelugaylugay, migkedatù
Bélsasal i diyà Babiloniya.
Agulé sebaen sigep migbael
dakel pista owoy igsasà di sa
sengibu kaunutan diyà sa

nesakupan kedatuan di. Ligò da eg-inem sa wain, igsugù di igpekuwa sa medoo tabù bulawan owoy tabù pilak sa tapay kinuwa sa emà di si Nabokonosol diyà sa Dalesan i Nemula dutu Hélusalém dò egoh anay. Igpekuwa di iya wé enù ka iya sa kenà da uminem sa medoo kaunutan owoy sa medoo sawa di ma, owoy sa medoo bayi udipen sinawa di. Huenan di, egoh di nekeuma dé sa medoo tabù diyà kenagda, iya dé sa eg-ineman da. ⁴Agulé ligò da eg-inem sa wain, eg-looen da sa medoo inetaw egpenemulawen da binaelan da bulawan owoy pilak owoy tumbaga owoy putow owoy kayu owoy batu ma.

⁵Hê, petow dé duen sa nepenalah belad egsulat diyà sa kelatkat medapag diyà sa taguan sulù diyà sa metolol dalesan sa datù. Hinaa sa datù sa kesulat di, ⁶huenan di miglukub owoy migkelusék enù ka nelimedangan temù. ⁷Agulé inumow di sa medoo épê lambus owoy sa medoo épê netiigan owoy sa medoo tegeantap. Egoh da migtebow diyà kenagdi, mig-ikagi diyà kenagda, guwaen di, “Sumalà dé sa mekebasa sa sulat diyà sa kelatkat owoy meketulon sa

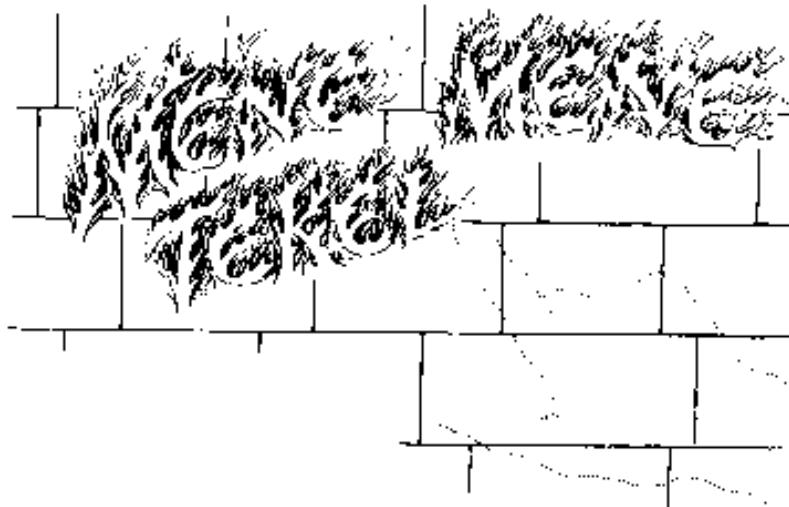
selepangan di, dumuen sa untung di sa kawal buhahaw lagà sa kawal datù owoy sa basak bulawan, owoy gelalen ku ma ketelu sa épê egkegaga diyà sa kedatuan ku.”

⁸Hê, migpedapag sa langun etaw di épê netiigan anì basawen da siedò nekesulat diyà sa kelatkat. Dodox endà egkebasa da duu owoy endà ma egkeselepang da duu diyà kenagdi. ⁹Huenan di, tigtu nelimedangan Datù Bélsasal i, owoy neumanan sa egoh di migkelusék, owoy tigtu nebukul ma sa medoo kaunutan di.

¹⁰Agulé egoh sa booy^b migdineg sa kagikagi sa datù owoy sa medoo kaunutan, mig-awuh diyà sa bilik kenà da nesetipon, owoy mig-ikagi, guwaen di, “O Datù, ungayà ku kumelalù ka taman melugay. Yaka egkebukul la owoy yaka ma egkelusék ka. ¹¹Duen doo sa etaw diyà sa nesakupan kedatuan ko linuhub sa suguy sa medoo nemula metiengaw. Egoh i emà ko Nabokonosol pelà sa datù, duen sa netiigan siedò etaw lagà sa keketiig sa medoo nemula. Huenan di, kagdi sa ginelal sa emà ko kaunutan diyà sa medoo tegebael balitmata owoy sa

---

^b 5:10 Siini booy, mebaluy kagdi sa sawa i Nabokonosol ataw ka sa anak i Nabokonosol sa sinawa i Bélsasal.

Migsulat sa nepenalah belad diyà sa kelatkat. (Daniyél 5:5)

medoo épê lambus owoy sa medoo épê netiigan owoy sa medoo tegeantap. 12Iya sa ngadan di si Daniyél dodox pinengadanan da ma Béltésasal, enù ka melabel penemdem owoy épê netiigan. Metiig sumelepang sa tegeinep, owoy ingadanan di sa medoo nelidung selepang owoy upionen di sa kelikutan. Huenan di, peangayi ko owoy peselepangi ko diyà kenagdi sa nekesulat diyà sa kelatkat.”

13Huenan di, igpeangay sa datù Daniyél i. Hê, egoh di migtebow, mig-ikagi sa datù, guwaen di, “Enù di ya, kuna si Daniyél sa nesikem inuwit i emà ku Datù Nabokonosol kedu

Huda dò? 14Dinineg ku sa egoh di diyà keniko sa suguy sa medoo nemula owoy melabel ma sa penemdem ko owoy épê ka ma gaa netigan.
15Igpeangay ku sa medoo épê netiigan lapeg sa medoo épê lambus anì ipebasa ku hedem diyà kenagda sa nekesulat diyà sa kelatkat owoy ipeselepang ku ma, dodox endà negaga da duu.
16Dodox netulonon a metiig ka gaa egselepang sa nelidung owoy upionen ko ma gaa sa kelikutan. Amuk mebasa ko siedò nekesulat owoy meselepang ko diyà kenak, pekawalen ku kuna sa kawal buhahaw lagà sa kawal datù owoy pebasaken ku ma kuna sa

basak bulawan owoy gelalen ku ma kuna sa ketelu ulu-ulu diyà sa kedatuan ku.”

17Migsagbì Daniyél i, guwaen di, “O Datù, niko doo iya wé ibegay ko uloy, ataw ka mebaluy amuk ibegay ko diyà sa liyu etaw. Dodoo basawen ku doo diyà keniko siedò nekesulat diyà sa kelatkat owoy selepangen ku ma diyà keniko. 18O Datù, si Datù Nemula épê dakel egkegaga sa migpedatù sa emà ko si Nabokonosol egoh anay. Egoh di datù, tigtu dakel sa egkegaga di owoy eg-adatan ma sa medoo etaw. 19Danà sa egkegaga di igbegay i Nemula, huenan di egkelimedangan sa langun balangan etaw diyà kenagdi, muni dé sa tanà keduwan da ataw ka sa balangan kagi da. Mebaluy ipeimatay di sa etaw amuk ungayà di imatayan, owoy mebaluy ma endà ipeimatay di duu amuk ungayà di endà mematay. Megaga di pedakel sa etaw amuk ungayà di kumedakel, owoy megaga di ma petukééy sa etaw amuk ungayà di petukééyen. 20Dodoo danà di migpedakeldakel owoy migketegas sa ulu di, huenan di minekedan sa kedatuan di owoy sa egkegaga di ma. 21Nehemagawan kedu diyà sa medoo etaw, owoy nekeiling penemdem sa medoo uled tanà. Nekeamut eg-ugpà diyà sa medoo melayal asnu, owoy

nekekaen ma keluwen lagà sa sapì owoy nepelè aglù sa lawa di. Iya sa nebaelan di taman sa egoh di neketiig si Datù Nemula épê dakel egkegaga sa eg-ipat sa langun kedatuan sa etaw diyà tanà owoy megaga di humalì sa kedatuan diyà sa etaw egkeiyapan di kumedatù.

22“Dodoo kuna sa anak di, o Bélsasal. Apiya di pa netiigan ko langun iya wé, tapay ka doo endà egpetukééy diyà sa kehaa i Nemula. 23Dodoo iya polo sa penemdem ko miglowon ka pa kéen si Nemula diyà langit. Igpeangay ko sa medoo ineman kedu diyà sa Dalesan i Nemula, owoy iya sa inineman yu lapeg sa medoo kaunutan ko owoy sa medoo sawa ko owoy sa medoo bayi udipen sinawa ko. Egpenemulawen ko ma sa medoo inetaw binaelan bulawan owoy pilak owoy tumbaga owoy putow owoy kayu owoy batu, sa medoo nemula-mula endà eg-ilag da owoy endà ma egdineg da owoy endà ma egpeketiig da. Dodoo endà eg-adatan ko duu sa tigtu Nemula egsabà sa hagtay ko owoy sa egtulik sa langun egbaelan ko. 24Huenan di, pineangay di siedò nepenalah belad anì isulat di ini i medoo kagi.

25“Ini sa kagi nekesulat, guwaen di, Méné, Méné, Tékél, Palsin. 26Na sa kagi Méné, iya sa selepangen di binilang i

Nemula sa lugay ko migkedatù, owoy neelut dé. 27Hê, sa kagi Tékél, iya sa selepangan di tinimbang i Nemula kuna owoy kulang sa egkegaga ko kumedatù. 28Owoy sa kagi Palsin, iya sa selepangan di mebaed sa kedatuan ko owoy mekebegay diyà sa medoo tegeMidiya owoy tegePélsiya.”

29Agulé danà sa igsugù i Bélsasal, pinekawal da Daniyél i sa kawal buhahaw lagà sa kawal datù owoy pinebasak da sa basak bulawan, owoy ginelal di ma kagdi sa ketelu ulu-ulu diyà sa kedatuan di. 30Hê, egoh iya ma dé sigep, neimatayan Bélsasal i sa datù diyà sa tanà Babiloniya. 31Agulé si Daliyu tegeMidiya sa neketuhì migkedatù egoh di enim pulù owoy duwa gepalay dé sa kelukes di.

Ini Sa Egoh I Daniyél Ninabù Da Diyà Sa Lugenan Liyun

6 1Na, sebaen agdaw miggelal Datù Daliyu i sa magatus duwa pulù kedoo kaunutan diyà sa nesakupan kedatuan di. 2Hinemilì di ma Daniyél i owoy sa duwa duma di anì kagda sa tigtu ulu-ulu diyà siini medoo kaunutan. Iya sa binaelan di anì endà melikutan di eg-ipat sa kedatuan di. 3Na, uman pa mepion sa binaelan i Daniyél diyà sa kebael sa duma di

ulu-ulu lapeg sa langun kaunutan. Huenan di, egpenemdem sa datù si Daniyél sa peulu-uluwén di diyà sa nesakupan sa kedatuan di. 4Dodox sa duwa duma di ulu-ulu owoy sa medoo kaunutan, egpengauwen da sa kenà di mekeamu sa keuwit i Daniyél anì dumuen sa meketipu da kenagdi. Dodox endà duen sa eghauwen da kenà di egpekeamu sa itipu da hedem diyà kenagdi, enù ka tigtu kesaligan polo owoy mepion ma sa keuwit di. 5Huenan di, egseikagiyay da, guwaen da, “Endà duen sa itipu ta kenagdi, liyu daa amuk mekeseké diyà sa uledin sa hagdi egpenemulawen.”

6Huenan di, mig-angay da langun diyà si Datù Daliyu owoy mig-ikagi da, guwaen da, “O Datù, ungayà ké kumelalù ka taman melugay. 7Kami sa medoo kaunutan owoy sa medoo ulu-ulu owoy sa medoo liyu ginelal ko diyà sa nesakupan sa kedatuan ko. Neseunut sa egpegeniyen ké diyà keniko anì baelan ko sa uledin tigtu mepangunutan. Edung ini egoh di taman telu pulù agdaw, endà duen sa nemula ataw ka sa etaw kenà sumimbà liyu daa diyà keniko. Amuk duen etaw tumipay siini uledin, nabuen diyà sa lugenan liyun. 8Huenan di, o Datù, baeli ko siini uledin. Pesulati ko

owoy pilmawi ko dé anì endà mebaluy di mepelumanan ataw ka mekedan, iling sa medoo uledin ta diyà sa tanà Midiya owoy tanà Pélsiya.” 9Hé, binaelan i Datù Daliyu iya wé uledin owoy pinilmawan di.

10Na, egoh i Daniyél neketiig sa egoh sa datù migpilma sa uledin, hê miglikù diyà sa kenà di owoy miggemow diyà sa bilik di diatas atung kenà di egsimbà diyà sa selatal tatawan nekeisalu diyà Hélusalém. Dahiya sa kenà di egligkued egsimbà diyà si Nemula. Telu gulè uman agdaw sa kesimbà di egpesalamat diyà si Nemula enù ka iya sa egbaelan di takà.

11Dodox egtulikan mabes sa medoo kuntelà di Daniyél i owoy hinaa da kagdi migsimbà diyà si Nemula. 12Huenan di, migpelikù da diyà sa datù anì tulonen da sa egoh i Daniyél migtipay diyà sa uledin. Mig-ikagi da, guwaen da, “O Datù, pinilmawan ko atu sa uledin ta edung ini egoh di taman telu pulù agdaw, endà duen sa nemula ataw ka sa etaw kenà sumimbà liyu daa diyà keniko? Amuk duen etaw tumipay diyà siini uledin, nabuen diyà sa lugenan liyun.”

Migsagbì sa datù, guwaen di, “Tuu iya wé uledin, owoy endà dé mebaluy di mepelumanan, iling sa medoo

uledin ta diyà sa tanà Midiya owoy tanà Pélsiya.”

13Agulé mig-ikagi da diyà sa datù, guwaen da, “Na si Daniyél sa nesigkem kedu diyà sa tanà Huda, endà eg-adat di keniko, o Datù. Endà ma egpangunut di diyà sa uledin binaelan ko, enù ka egsimbà polo diyà sa Nemula di telu gulè uman agdaw.”

14Hé, nebukul temù sa pedu sa datù egoh di migdineg iya wé. Iya sa ungayà di tabangan di hedem Daniyél i. Huenan di, nehapunan sa lugay di egpenemdem sa ukit di umaluk kenagdi. 15Na, egoh di mahapun dé, migpelikù dema sa medoo etaw ginelal sa datù owoy mig-ikagi da diyà kenagdi, guwaen da, “O Datù, netiigan ko duen sa uledin sa medoo tegeMidiya owoy tegePélsiya endà mebaluy di mepelumanan sa uledin amuk pinilmawan dé sa datù.”

16Hé, igsugù sa datù igpesigkem Daniyél i owoy igpenabù di diyà sa lugenan liyun. Dodox mig-ikagi sa datù diyà si Daniyél, guwaen di, “Mepion hedem amuk mealukan ka sa Nemula takaan ko egpangunutan.” 17Agulé sinagpeng da sa dakel batu sa tosong lugenan kenà da mignabù si Daniyél, owoy tinandaan sa datù sa laned tising di owoy sa laned tising ma sa medoo kaunutan ginelal di anì endà mealukan di sa liyu

etaw Daniyél i. 18Na, egoh i Datù Daliyu miglikù diyà sa metolol dalesan di, neelut sigep endà neketudug di. Endà ma migkaen di owoy endà ma migpegeni di sa medoo keselapanan.

19Hê, egoh di egkawatkawat pelà sa kesimag di, mig-enaw sa datù owoy migpetéél eg-angay diyà sa lugenan liyun. 20Egoh di migtebow, egkebukul eg-umow, guwaen di, “O Daniyél sa egsugùsuguen sa Nemula melalù, nealukan ka pa sa Nemula takaan ko egpangunutan kedu diyà sa medoo liyun?”

21Migsagbì Daniyél i, guwaen di, “O Datù, ungayà ku kumelalù ka taman melugay. 22Duen sa egsugùsuguen i Nemula pineangay sa Nemula ku anì pungesen di sa ebà sa medoo liyun anì endà medaetaan a. Binaelan i Nemula iya wé enù ka netiigan di metiengaw sa egbaelan ku owoy endà ma migtipay a diyà keniko, o Datù.”

23Hê, egoh sa datù migdineg iya wé, tigtu neanggan owoy igsugù di igpebatun Daniyél i kedu dalem sa lugenan liyun. Egoh di nekelaun dé, endà duen sa hinaa da pali diyà sa lawa di apiya tukéey daa, enù ka tigtu migsalig diyà si Nemula. 24Agulé igsugù i Datù Daliyu igpenabù sa langun migtipu si Daniyél diyà sa lugenan liyun,

lapeg sa medoo sawa da owoy sa medoo anak da ma. Hê, egoh da endà pelà neketenà dalem, egsepekawan da dé sa medoo liyun.

25Agulé migsulat Datù Daliyu i diyà sa langun balangan etaw diyà sa medoo balangan tanà owoy diyà sa medoo balangan kagi etaw diyà siini sinukub langit. Ini sa kagi di nekesulat, guwaen di, “Ungayà ku kumetanà sa keugpà yu. 26Ini sa isugù ku diyà sa langun etaw nesakupan sa kedatuan ku. Kelimedangi yu sa Nemula i Daniyél owoy pangunuti yu ma.

Enù ka kagdi sa Nemula melalù owoy endà duen taman sa lalù di.

Endà duen taman sa kedatuan di owoy endà ma mekedan sa egkegaga di.

27Kagdi sa eg-aluk sa medoo etaw di owoy sa eglaukenagda diyà sa kenà da egkeudipen.

Kagdi sa egbael sa medoo panduan owoy sa medoo egkegaipan etaw dutu langit dò owoy diyà siini tanà.

Kagdi sa mig-aluk si Daniyél anì endà mekaen di liyun.”

28Na, tigtu migkepion sa keugpà i Daniyél sa lugay i Daliyu pelà migkedatù owoy sa lugay i Silo tegePélsiya ma migkedatù.

**Ini Denu Sa Medoo Nehauwan i
Daniyél (7:1-12:13)**

**Ini Sa Tegeinep I Daniyél Denu
Sa Epat Uled Tanà**

7 1Na, egoh sa muna palay egoh i Bélsasal migkedatù diyà sa tanà Babiloniya, migtegeinep Daniyél i owoy duen sa nehauwan di ligò di eghibat diyà sa kateli di. Ini sa tegeinep di igsulat di, 2guwaen di, “Sebaen sigep duen sa nehauwan ku. Hinaa ku sa dakel dagat egkesetugdaan sa epat meleges kelamag owoy egbakat sa dagat. 3Hê, petow dé duen sa epat dakel uled tanà migpegaun kedu diyà dagat owoy nesetigesa sa palas da.

4“Na, éhê palas liyun sa muna uled tanà, dodox duen sa pakpak di éhê palas banug. Egoh ku eghahaa, nepesuk sa pakpak di. Nehenat sa lawa di owoy mineketigdeg éhê palas etaw, owoy nebegayan ma penemdem lagà sa penemdem etaw.

5“Na, sa keduwa uled tanà, éhê palas oso. Migtudoy owoy duen sa binangà di telu gusuk. Hê, duen sa eg-ikagi diyà kenagdi, guwaen di, ‘Daesi ko dé sa medoo ekud da taman sa egoh ko tumakas.’

6“Agulé hinaa ku sa ketelu di uled tanà éhê palas liyopaldo. Dodox duen sa epat pakpak di diyà sa iyug di, owoy epat ma

sa ulu di owoy nebegayan ma egkegaga anì kumedatù.

7“Agulé egoh di neubus iya wé, hinaa ku sa keepat di uled tanà. Tigtu mekepesu eghahauwen owoy tigtu mebagel ma. Putow sa medoo dakel ngipen di, huenan di tekeben di daa amuk duen sa egkekuwa di, owoy utuhan di sa nesamà di. Tigesa sa palas di diyà sa liyu telu uled tanà enù ka duen sa sepulù sidung di. 8Egoh ku eghahaa sa medoo sidung di, duen sa sebaen tukéý sidung di egtunas owoy nebadut sa telu tapay sidung di anì dumuen sa elet di. Épê medoo mata siini sidung lagà mata etaw, owoy duen ma sa ebà di takà eg-ikagi egpedakeldakel.”

**Ini Sa Nehauwan Denu Sa Etaw
Melalù Taman Melugay**

9Agulé egoh ku eghahaa, duen sa medoo metolol bangkù igtenà. Mig-ugsad diyà sa sebaen metolol bangkù sa etaw épê lalù taman melugay. Mekesilang sa ginis di owoy sa balut ulu di danà di tigtu mebulà. Éhê egleleg sa bangkù di, owoy hediya ma éhê egleleg sa medoo nelibol lisén sa bangkù di. 10Nekeiling kedelug wayeg sa legleg apuy kedu diyà sa metolol bangkù di. Ngibu-ngibuwán sa egsugùsuguen di egbael sa langun ungayà di, owoy

lagsàlagsaan sa etaw migtingdeg diyà sa taengan di. Hê, umedung dé kumukum, huenan di binekah di sa medoo libelu.

11Na, ligò ku eg-uman eg-inengteng, egdinegen ku sa kepeolòolò siedò tukéey sidung sa keepat uled tanà. Inuman ku eghahaa taman sa egoh di neimatayan sa keepat uled tanà, owoy nedaetan sa lawa di danà di nekedugsù diyà sa apuy.
 12Na, sa liyu telu uled tanà, nekedan dé sa egkegaga da dodox nehagtag da pelawa, dodox endà dé iseg di melugay sa hagtay da.

13Agulé ligò ku eg-uman eghahaa sa nehauwan ku egoh iya wé sigep, hinaa ku sa éhê palas etaw migpeunut diyà gaeb eg-angay egdapag diyà siedò etaw épê lalù taman melugay.
 14Kagdi sa binegayan egkegaga owoy lalag owoy kedatuan, anì kagdi sa pangunutan sa langun etaw diyà sa medoo balangan tanà owoy sa langun balangan kagi etaw. Endà duen ketamanan sa egkegaga di, owoy endà ma medaetan sa kedatuan di.

Ini Sa Selepanan Sa Tegeinep I Daniyél

15Na, aken si Daniyél, nebogo a owoy nelimedangan a danà iya wé medoo nehauwan ku. 16Huenan di, migpedapag a diyà sa sebaen etaw migtingdeg

dahiya, owoy mig-igsà a diyà kenagdi denu sa selepanan sa nehauwan ku. Agulé sinelepang di diyà kenak, 17guwaen di, “Sa epat dakel uled tanà, iya sa epat kumedatù diyà siini uwang tanà. 18Dodox sa medoo etaw i Datù Nemula sa Nemula épê dakel egkegaga, mebegayan da doo sa kedatuan owoy mehagda ma taman melugay.”

19Agulé mig-uman a eg-igsà denu sa selepanan sa keepat uled tanà sa tigesa palas diyà sa liyu owoy tigtu mekepesu eghahauwen. Amuk duen sa egkekuwa di, tekeben di daa danà sa ngipen di putow owoy danà ma sa sulu di tumbaga, agulé utuhan di daen sa nesamà di. 20Inigsà ku ma sa selepanan sa sepulù sidung di owoy sa sebaen hudihudi migtunas sidung di owoy sa telu nebadut tapay sidung di. Épê mata iya wé sidung di owoy duen ma sa ebà di takà eg-ikagi egpeolòolò. Iya sa palas di uman pa mebagel iya wé sidung diyà sa medoo liyu sidung di.
 21Egoh ku eghahaa, eggilawen iya wé sidung sa medoo etaw metiengaw diyà sa kehaa i Nemula, owoy uyayaan sa sidung kagda. 22Agulé hinaa ku siedò etaw épê lalù taman melugay mig-angay egtampil diyà sa medoo etaw i Datù Nemula, enù ka neuma dé sa agdaw sa egoh da mebegayan egkegaga anì kumedatù da.

23Na, ini sa keselepang di diyà kenak. Guwaen di, "Sa keepat uled tanà, iya sa keepat kedaduan kumedatù diyà siini uwang tanà owoy tigesa diyà sa langun liyu kedaduan. Lagà tekeben di daa sa langun kedaduan owoy utuhan di ma. 24Na, sa sepulù sidung di, iya lagà sa sepulù datù kumedatù diyà sa kedaduan di. Agulé lumesut sa sebaen ma pedatù owoy tigesa sa hagdi adat diyà sa kedoo da. Kagdi sa petuhì enù ka tabanan di sa telu datù. 25Anan meketabiyà diyà si Datù Nemula sa medoo ikagiyen di, owoy pelihayen di ma sa medoo etaw i Nemula. Ungayà di mesambian sa adat kesimbà da owoy sa medoo uledin denu sa kesimbà da, owoy sakupen di sa hagdi kedaduan sa medoo etaw i Nemula taman telu gepalay owoy tengà.

26"Dodoo amuk meuma sa kekukum i Nemula, mekedan sa egkegaga iya wé datù owoy tigtu medaetan ma sa kedaduan di. 27Agulé sa egkegaga owoy sa lalag sa langun kedaduan diyà siini sinukub langit, mekebegay doo diyà sa medoo etaw i Nemula, sa Nemula épê dakel egkegaga. Endà duen ketamanan sa kedaduan di, owoy mekepangunut ma diyà kenagdi sa langun datù diyà siini uwang tanà."

28Na, iya taman sa nehauwan ku. Tigtu a migpesu

owoy migkelusék a ma, dodoo igtagu ku daa iya wé diyà sa pedu ku.

Ini Sa Nehauwan I Daniyél Denu Sa Kebilibili Owoy Kambing

8 1Na, egoh sa ketelu di gepalay sa lugay i Bélsasal migkedatù, duen dema sa nehauwan ku. 2Ini sa nehauwan ku. Egtigdeg a gaa diyà sa keba sa lawa't wayeg Ulay diyà sa menuwa Susa. Neulingutan kutà iya wé menuwa owoy nesakupan sa pelubinsiya Ilam.

3Hê, hinaa ku sa mandangan kebilibili épê duwa metaes sidung egtigdeg diyà sa keba't wayeg. Uman pa metaes sa sidung di hudihudi migtunas diyà sa muna. 4Egoh ku mighaa duu, takà egsidung sa kebilibili anì kedanan di sa langun egtigdeg denu eledan agdaw owoy denu belabagan owoy denu kimataan. Endà duen liyu uled tanà mekegaga diyà kenagdi, owoy endà ma duen sa mekegaga umaluk kenagda diyà sa egbaelan di. Huenan di, egbaelan di sumalà dé sa ungayà di owoy kumedakel ma sa egkegaga di.

5Ligò ku eg-inengteng duu, petow dé duen sa mandangan kambing migtebow kedu diyà eledan agdaw. Egkambah diyà awang dodoo endà eg-utuh di diyà tanà egoh di eg-ipanaw. Duen sa sebaen dakel sidung

di diyà sa elet mata di.
6Migpedapag diyà sa mandangan kebilibili épê duwa sidung sa hinaa ku diyà sa keba't wayeg. Hê, ginebek di danà sa kebulit di. **7**Hinaa ku sa egoh di egdagseg, eg-iliden di sa kebilibili danà di tigtu egkelangget. Hê, sinidung di, agulé netepù sa duwa sidung sa kebilibili. Endà nekeatu sa kebilibili diyà sa kambing, huenan di nekehibat diyà tanà owoy takaan di eg-utuhan. Endà ma duen sa mekealuk kenagdi.

8Agulé kumedakel pa uman sa egkegaga sa kambing. Dodox egoh di migkedakel dé sa egkegaga di, netepù sa sidung di owoy dumuen sa mekesambi tumunas epat sidung di. Mig-isalu sa sebaen sidung di denu belabagan, owoy mig-isalu sa sebaen denu kimataan, owoy mig-isalu sa sebaen denu tebowon agdaw, owoy mig-isalu sa sebaen denu eledan. **9**Diyà siini epat sidung di, duen sa sebaen migsagpak taman sa egoh di tigtu migkedakel. Migkedakel sa egkegaga di taman sa egoh di nesakupan di sa tanà denu belabagan owoy sa tanà denu tebowon owoy sa tanà igpasad i Nemula. **10**Uman pa miglenuk sa egkegaga di taman nekesekuk diyà langit. Huenan di, eggilawen di sa medoo éhé bituen diyà langit

sa medoo etaw i Nemula. Agulé egnabuen di diyà tanà sa duma bituen owoy egkogkogon di ma. **11**Danà di egpedakeldakel, huenan di egkelukuyan di eg-atuwan sa kaunutan sa medoo egsugù-suguen i Nemula diyà langit. Hinawidan di sa uman agdaw kebegay etaw diyà si Nemula, owoy pinedaetan di ma sa Dalesan i Nemula. **12**Huanan di, nekesalà sa medoo etaw enù ka migsabuh da egbegay sa uman agdaw kebegay diyà si Nemula owoy nekedan ma sa tuu kesimbà. Hê, egkekuwa sa sidung migsagpak sa langun ungayà di.

13Agulé dinineg ku sa duwa egsugùsuguen i Nemula egseolomoy da. Mig-igsà sa sebaen, guwaen di, “Ngadan taman sa lugay di ini i medoo egkebaelan? Nengan sa taman di mehawidan sa uman agdaw kebegay etaw diyà si Nemula? Ngadan sa taman di pandayaen pedatù sa medaet? Owoy ngadan sa taman di mesadsadan sa Dalesan i Nemula owoy sa medoo etaw épê egkegaga diyà langit?”

14Agulé migsagbì sa keduwa egsugùsuguen i Nemula, guwaen di, “Sengibu magatus lima pulù agdaw sa lugay di. Hê, amuk meubus iya wé, mekepelikù dé sa tapay ukit kesimbà diyà sa Dalesan i Nemula.”

**Ini Sa Ego I Gabiyél
Migselepang Sa Nehauwan
I Daniyél**

15Na, aken si Daniyél mighaa sa nehauwan. Ligò ku egpenemdem denu sa selepangan di, petow dé duen sa éhê palas etaw migtingdeg diyà sa taengan ku. 16Agulé duen sa dinineg ku kagi't etaw kedu diyà sa lawa't wayeg Ulay. Mig-ikagi, guwaen di, "O Gabiyél, tulon ko diyà kenagdi sa selepangan sa nehauwan di."

17Hê, egoh i Gabiyél migpedapag diyà kenak, miglagkeb a diyà tanà danà ku tigtu nelimedangan. Dodoo mig-ikagi diyà kenak, guwaen di, "Kuna sa etaw daa diyà tanà, dodoo mepion amuk metiigan ko sa selepangan sa nehauwan ko denu sa mebaelan amuk meuma sa sabuhanan agdaw."

18Ligò di eg-ikagi diyà kenak, nekedanan a tuleng owoy nekelagkeb a diyà tanà. Dodoo sinabaan di aken anì meketigdeg a. 19Agulé mig-ikagi diyà kenak, guwaen di, "Tulonon ku kuna sa mebaelan amuk meuma sa kebulit i Nemula. Sa nehauwan ko, iya denu sa mebaelan amuk meuma sa sabuhanan agdaw. 20Iya sa selepangan sa kebilibili épê duwa sidung sa duwa datù diyà sa tanà Midiya owoy tanà Pélsiya. 21Na sa kambing, iya

lagà sa kedatuan diyà tanà Gelisiya. Owoy sa dakel sidung di diyà sa elet mata di, iya sa muna migpedatù diyà tanà Gelisiya. 22Hê, sa epat sidung di migtunas egoh sa sebaen netepù, iya sa epat kumedatù amuk mebaed epat baed sa uwang tanà Gelisiya. Pedatù da dodoo endà meketepeng sa egkegaga da diyà sa egkegaga sa muna datù.

23"Agulé egoh di buyu dé meelut sa kedatuan da owoy sa egoh da egtemù dé egbael salà, dumuen dema sa sebaen pedatù tigtu mebalaw owoy tegeakal ma. 24Tigtu kumebagel, dodoo beken danà daa sa hagdi egkegaga. Medoo sa medaet baelan di megaipan etaw owoy meketuu ma sa langun ungayà di. Atuwan di sa medoo ulu-ulù épê egkegaga lapeg sa medoo etaw metiengaw diyà sa kehaa i Nemula. 25Temuen di sa keakal di, huenan di atuwan di sa medoo etaw, agulé petow dé imatayan di kagda. Pedakelen di ma kagdi, huenan di gilawen di doo sa Datù diyà sa langun datù. Dodoo mepigtamayan doo, beken duu danà etaw.

26"O Daniyél, tuu sa nehauwan ko denu sa egoh di mehawidan sa kebegay etaw diyà si Nemula amuk magtu simag owoy amuk mahapun. Dodoo yaka pelawà egtulon duu enù ka melugay pa meketuu iya wé."

27Na, aken si Daniyél, nekedanan a bagel owoy nelugaylugay a eglinadu. Agulé egoh ku nelikuhan, mig-enaw a owoy migpelikù a diyà sa galebek igsugù sa datù diyà kenak. Dodoo tapay a doo egkebukul danà sa nehauwan ku, enù ka melikut sa selepangan di.

**Ini Sa Egoh I Daniyél Migsimbà
Denu Sa Medoo TegeIslaél**

9 1Na, egoh di nelugaylugay dé, migkedadù Daliyu i anak i Asuliyu tegeMidiya diyà sa uwang tanà Babiloniya.
2Egoh sa muna palay di migkedadù, egbasawen ku sa nekesulat sa medoo tegesugkow kagi i Nemula, owoy egpenemdemén ku ma sa egoh di pitu pulù gepalay sa lugay di medaetan sa menuwa Hélusálém, enù ka iya sa inikagi i Datù Nemula diyà si Hilimiyas sa tegesugkow sa kagi di.^c
3Huenan di, tigtu a egsimbà diyà si Datù Nemula owoy egpehiduhidu a diyà kenagdi. Egpeulanen ku sa kekaen ku owoy egkawal a ma sa binekas sakù owoy egbuhbuhan ku ma abuh sa ulu ku.

4Egsimbà a diyà si Datù Nemula, sa Nemula ku, owoy egtulonen ku ma sa medoo salà

ké. Guwaen ku, “O Datù Nemula, dakel sa egkegaga ko owoy meadatan ka. Ipetuu ko sa pasad ko humidu diyà sa medoo etaw épê kehidu diyà keniko owoy sa egpangunut diyà sa igsugù ko. 5Dodoo nesalà ké diyà keniko, owoy medaet sa binaelan ké diyà sa kehaa ko. Migseké ké diyà sa ungayà ko owoy pineulan ké ma sa medoo igsugù ko. 6Endà migdinegdineg ké diyà sa medoo tegesugkow kagi ko sa migpetumàmà diyà sa medoo datù ké owoy diyà sa medoo ulu-ulù ké owoy diyà sa medoo tupù ké owoy diyà sa langun kedoo ké ma.

7“O Datù Nemula, anan metudà sa egbaelan ko. Dodoo kami, egkemalaan ké danà di medaet sa egbaelan ké. Hediya ma sa egbaelan sa medoo tegeHuda owoy tegeHélusalém owoy sa langun tegeIslaél lapeg sa medoo etaw sinepalak ko iling ka medapag ataw ka mediyù, enù ka anan ké migtipay diyà keniko. 8O Datù Nemula, egkemalaan ké lapeg sa medoo datù ké owoy sa medoo ulu-ulù ké owoy sa medoo tupù ké ma, enù ka anan ké nesalà diyà keniko. 9Dodoo kuna, o Datù Nemula, tapay ka doo mehidu owoy tegepeuloy ka ma salà, apiya di pa

^c 9:2 Basa ko Hilimiyas 25:11 owoy 29:10 denu sa pitu pulù gepalay sa lugay di medaetan sa menuwa Hélusálém.

linampang ké kuna. 10Endà migpangunut ké diyà keniko danà ké endà migpigtuu sa medoo igsugù ko diyà kenami pineukit ko diyà sa medoo tegesugkow sa kagi ko.

11Migtipay sa langun tegeIslaél diyà sa uledin ko owoy ininiyungan da ma, owoy eg-eked da egpangunut diyà sa inikagi ko.

“Na, danà ké migbael salà, huenan di nekeuma dé diyà kenami sa kepigtamay ko nekesulat diyà sa uledin igsugkow i Mosis sa egsugù-suguen ko egoh anay.

12Igpetuu ko dé sa inikagi ko denu kenami owoy denu sa medoo ulu-ulù ké danà ko migpigtamay kenami. Huenan di, endà duen sa mebaelan diyà siini uwang tanà nekeiling sa nebaelan diyà sa menuwa Hélusalém. 13Neketuu dé ini i langun kepigtamay ko diyà kenami iling sa nekesulat diyà sa uledin igsugkow i Mosis egoh anay. Dodoo tapay ké doo endà epehiduhidu diyà keniko, o Datù Nemula, enù ka endà eg-iniyungan ké duu sa medoo salà ké owoy endà ma egsagipaen ké duu sa tuu kagi ko. 14Huenan di, endà inéngén ko duu sa kepigtamay ko kenami, enù ka anan metudà sa langun egbaelan ko, dodoo migsekê ké polo diyà keniko.

15“O Datù Nemula, sa Nemula ké, miglalag ka taman

ini egoh di danà ko migpehaa sa dakel egkegaga ko egoh ko mig-aluk sa medoo etaw ko kedu diyà sa tanà Igiptu egoh anay. Dodoo nesalà ké polo diyà keniko, owoy anan medaet sa egbaelan ké. 16O Datù Nemula, danà sa mepion ketabang ko kenami egoh anay, huenan di egpegeni a sabuhi ko dé sa kebulit ko diyà sa menuwa Hélusalém, enù ka iya sa menuwa eghiduwan ko dutu siedò getan hinemilì ko. Dodoo sa medoo etaw nekelibet diyà kenami, egpeumàumaan da kami i etaw ko owoy sa menuwa Hélusalém danà sa medoo salà ké owoy sa salà sa medoo tupù ké ma.

17“O Nemula ké, dinegdineg ko sa kesimbà ku, aken i egsugùsuguen ko, owoy sagipà ko sa kepegeni ku. Baeli ko dema sa dalesan ko nelukat anì metiigan sa langun etaw kuna sa tigtu Nemula. 18O Nemula, dinegdineg ko sa kesimbà ké. Hahaa ko sa kelikutan ké owoy sa egoh di nedaetan sa menuwa ko kenà etaw egpeketiig keniko. Endà egpegeni ké diyà keniko amuk danà di metudà sa egbaelan ké, dodoo danà di polo tigtu ka mehidu. 19O Datù Nemula, dinegdineg ko kami owoy peuloyi ko ma kami. O Nemula ku, yaka dé eg-éngén duu sa ketabang ko kenami anì metiigan sa langun etaw kuna sa tigtu Nemula, enù ka niko

siini menuwa owoy sa medoo tegeIslaél ma.”

Ini Selepangan Sa Pitu Pulù Tigpituway Gepalay

20Na, mig-uman a egsimbà diyà si Datù Nemula sa Nemula ku, owoy egtulon a ma sa medoo salà ku owoy sa medoo salà sa medoo duma ku tegeIslaél. Egpehiduhidu a diyà kenagdi anì mebaelan dulì sa dalesan di diyà sa getan hinemilì di.^d 21Hê, egoh ku egsimbà, petow dé hinaa ku Gabiyél i sa hinaa ku diyà sa nehauwan ku egoh muna. Egpetéél eglepal eg-angay diyà kenak sa egoh selengan kebegay diyà si Nemula amuk mahapun. 22Mig-ikagi diyà kenak, guwaen di, “O Daniyél, mig-angay a dini anì tabangan ku kuna petiig sa nehauwan ko. 23Tigtu eghiduwan i Nemula kuna, huenan di egoh ko mig-edung pelà egsimbà, sinagbian di kuna owoy pineangay di aken dini anì tulonen ku sa sagbì di diyà keniko. Na, dinegdineg ka anì metiigan ko sa selepangan sa nehauwan ko.

24“Na, igpasad i Nemula epat gatus siyow pulù gepalay sa lugay kelikutan sa medoo duma ko owoy sa mapulù menuwa ko anì sumabuh da tumipay diyà kenagdi owoy anì endà muman

da mael salà. Agulé metiguwan sa salà da owoy mebaelan da dema sa metudà adat i Nemula. Amuk hediya, meketuu sa nehauwan owoy sa kagi sa medoo tegesugkow kagi i Nemula owoy ipeépê da dema diyà si Nemula sa mapulù Dalesan di. 25Huenan di, dinegdineg ka anì metiigan ko ini i. Dumuen sa epat pulù siyow gepalay owoy sa epat gatus telu pulù owoy epat gepalay tumalà edung sa egoh di ibegay sa uledin anì mebaelan dulì sa menuwa Hélusalém taman sa egoh di tumebow sa datù hinemilì i Nemula. Mebaelan doo dulì sa menuwa Hélusalém owoy dumuen sa medoo kalasada di owoy sa kutà di ma, dodoo tigtu mekebogo iya wé gai. 26Agulé amuk meelut dé sa epat gatus telu pulù owoy epat gepalay, meimatayan sa mapulù datù hinemilì i Nemula, apiya di pa endà duen sa salà di. Agulé tumebow dema sa sebaen ma datù owoy pedaetan sa medoo sundalu di sa menuwa lapeg sa Dalesan i Nemula. Hê, tumebow sa sabuhanan agdaw lagà sa memahà egdugsuk. Amuk hediya, dumuen sa kesegilaway owoy sa medoo kelikutan enù ka iya sa tinapay i Nemula taman meuma sa sabuhanan

---

^d 9:20 Iya sa getan hinemilì i Nemula sa menuwa Hélusalém.

agdaw. 27Na, baelan siedò datù sa megamel kesepasaday diyà sa medoo etaw taman pitu gepalay. Dodoo amuk tumalà dé sa telu gepalay owoy tengà, hawidan di sa kebegay sa medoo etaw diyà si Nemula. Owoy beken iya daa, dodox itenà di polo sa inetaw tigtu medaet diyà sa Dalesan i Nemula anì medaetan sa kepigtuu sa medoo etaw. Iya sa baelan di taman endà pelawà meuma sa kepigtamay i Nemula diyà kenagdi.”

**Ini Sa Nehauwan I Daniyél Diyà
Sa Keba't Wayeg Tigelis**

10 1Na, egoh di telu dé gepalay sa lugay i Silo migkedatù diyà sa tanà Pélsiya, duen sa nehauwan i Daniyél sa pinengadanan da ma Béltésasal. Tigtu tuu iya wé nehauwan di denu sa dakel kesegilaway tumebow. Netiigan di selepangan sa nehauwan di enù ka neselepang diyà kenagdi pineukit diyà sa sebaen ma nehauwan di.

2Na aken si Daniyél, telu kapadian sa lugay ku nebukul egoh iya. 3Iya ma sa lugay ku endà migkaen a sa kalni ataw ka sa mepion mekaen, owoy endà mig-inem a sa wain owoy endà ma iglulow ku duu sa lana ipepion ngadeg.

4Hê, egoh sa keduwa di pulù owoy epat agdaw diyà sa muna bulan, migtigdeg a dutu siedò

keba sa dakel lawa't wayeg Tigelis. 5Agulé egoh ku eglangalanga, hinaa ku sa sebaen etaw migkegal sa ginis lino owoy duen ma sa sabitan di tigtu bulawan. 6Egsenang sa lawa di lagà sa mapulù batu topaso, owoy egsindaw sa palas di lagà silà owoy lagà legleg sulù sa mata di. Egssenang sa belad di owoy sa lisen di lagà sa tumbaga kinayasan, owoy metaled sa kagi di lagà sa kelukiyang sa medoo etaw.

7Na, aken si Daniyél daa sa mighaa iya wé nehauwan. Apiya di pa endà hinaa sa medoo duma ku duu, tigtu da doo nelimedangan, huenan di migpelaguy da owoy miglidung da ma. 8Hê, sebaen ku daen sa nesamà, owoy aken daa sa nekehaa sa tigtu mekepesu. Huenan di, migkelusék a owoy tigtu a ma migkelungoy. 9Agulé egoh ku egdineg sa kagi siedò etaw, nelipeng a owoy nekelagkeb a ma diyà tanà.

10Hê, sinabaan di aken anì mekelikued a ligò di tapay a doo eglukub. 11Agulé mig-ikagi diyà kenak, guwaen di, “O Daniyél, tigtu eghiduwan i Nemula kuna. Tigdeg ka dé, owoy petumàmà ko dinegdineg sa ikagiyen ku diyà keniko, enù ka sinugù a anì tulonon ku kuna.” Hê, egoh di mig-ikagi iya wé, migtigdeg a dé dodoo tapay a doo eglukub.

12Agulé mig-ikagi dema, guwaen di, "O Daniyél, yaka egkelimedangan na. Ego sa muna agdaw ego ko anay egsimbà anì metiigan ko sa selepangan sa nehauwan ko owoy ego ko ma egpetukéey diyà sa kehaa i Nemula, dinineg di dé sa kepegeni ko diyà kenagdi. Huenan di, mig-angay a dini anì uwiten ku sa sagbì sa pinegeni ko. 13Dodox endà daa panay a migtebow dahini enù ka nealang a taman duwa pulù owoy sebaen agdaw danà sa suguy sa tegebantay sa kedatuan diyà Pélsiya. Dodox si Miguwél sa sebaen kaunutan sa medoo egsugùsuguen i Nemula sa migbulig kenak, enù ka sebaen ku daa eg-atu diyà sa suguy sa tegebantay sa kedatuan diyà Pélsiya.

14Huenan di, kaini a dé ini ego di anì ipetiig ku diyà keniko sa mebaelan kani sa medoo duma ko tegeIslaél, enù ka iya sa selepangan sa nehauwan ko sa medoo mebaelan amuk meuma sa hudihudi agdaw."

15Na, ego di eg-ikagi iya wé, egkudung a owoy nebuneg a ma. 16Agulé sa egsugùsuguen i Nemula éhê palas etaw, inamis di sa tiem ku, hê nekeikagi a dé. Mig-ikagi a diyà kenagdi, guwaen ku, "O Datù, tigtu a egpesu danà sa nehauwan ku owoy nekedanan a ma bagel. 17Ngadan sa ukit keikagi ku diyà keniko enù ka lagà a daa

udipen egtigdeg diyà sa taengan sa datù? Endà duen bagel ku owoy endà iseg a egpekeginawa."

18Agulé dinulì di dema aken egsabaan. Hê, peanag-anag egpelikù sa kebagel ku.

19Mig-ikagi diyà kenak, guwaen di, "Yaka egkelimedangan na, enù ka tigtu eghiduwani i Nemula kuna. Huenan di, yaka egkebukul la. Pebagel ko polo sa pedu ko."

Ego di mig-ikagi iya wé, nekepelikù dé sa kebagel ku. Agulé mig-ikagi a diyà kenagdi, guwaen ku, "O Datù, pelagbasi ko sa eg-ikagiyen ko, enù ka pinebagel ko dé aken."

20,21Agulé mig-ikagi, guwaen di, "Enù di ya, netiigan ko pa sa pesuwan ku mig-angay dini? Mig-angay a dini anì selepangen ku diyà keniko sa nekesulat diyà sa libelu sa tuu kagi. Na, pelikù a mangay gumila diyà sa suguy sa tegebantay sa kedatuan diyà tanà Pélsiya. Agulé amuk tabanan ku dé, gilawen ku ma sa suguy sa tegebantay sa kedatuan diyà tanà Gelisiya. Diyà sa kegila ku, endà mekeatu a amuk endà tabangan i Miguwél duu aken. Kagdi sa sebaen egsugùsuguen i Nemula egbantay sa medoo

11 tegeIslaél. 1Owoy aken sa migtabang si Miguwél ego sa muna palay i Daliyu tegeMidiya migkedatù."

**Ini Denu Sa Medoo Datù Diyà
Igipitu Owoy Siliya**

2Agulé mig-uman eg-ikagi sa egsugùsuguen i Nemula diyà kenak, guwaen di, “Tuu ini i tulonen ku diyà keniko. Dumuen sa telu mesetugdug pedatù diyà sa tanà Pélsiya. Agulé sumetugdug diyà kenagda sa keepat di datù, owoy uman pa dakel sa kekawasaan di diyà sa liyu datù. Hê, egoh di tigtu kumedakel sa egkegaga di danà sa kekawasaan di, enggaten di segilaway sa datù diyà tanà Gelisiya.^e 3Agulé dumuen ma sa sebaen ma datù épê dakel egkegaga pedatù. Melabel sa mesakupan sa kedatuan di, owoy baelan di ma sumalà dé sa ungayà di. 4Dodox amuk tigtu dé dakel sa egkegaga di, mepalak epat baed sa kedatuan di. Beken dé medoo tugod di sa meketuhì pedatù, dodox endà meketepeng sa egkegaga da diyà sa hagdi egkegaga.

5“Na, kumedakel ma sa egkegaga sa datù diyà tanà Igipitu. Dodox dumuen sa sebaen kaunutan sundalu di meumanan pa sa hagdi egkegaga pedatù, owoy mebagel ma sa kesabà di sa hagdi kedatuan. 6Amuk tumalà

dé sa pila gepalay, setampilay sa datù diyà Igipitu owoy sa datù diyà Siliya. Ipesawa sa datù tegeIgipitu sa anak di bayi diyà sa datù tegeSiliya. Dodox endà kumelugay sa keseunutay da sa bayi lapeg sa datù tegeSiliya, enù ka meuma doo sa agdaw egoh da anan meimatayan sa bayi lapeg sa sawa di owoy sa anak di owoy sa medoo egsugùsuguen di kedu Igipitu dò.

7“Dodox petuhì pedatù sa duma telahadi sa bayi tegeIgipitu. Hê, pengayawen di sa medoo sundalu sa datù tegeSiliya owoy umawuh diyà sa kutà menuwa da anì tabanan di kagda. 8Agulé uwiten di pelikù mangay Igipitu dò sa medoo inetaw egpenemulawen da, lapeg sa medoo mapulù sangkap da binaelan bulawan owoy pilak. Dodox melugay pa sa egoh di endà dé mengayaw diyà sa datù tegeSiliya. 9Agulé amuk tumalà sa pila gepalay, mengayaw polo sa datù tegeSiliya diyà sa tanà Igipitu, dodox mekepelikù diyà sa hagdi tanà enù ka endà mekeatu di.

10“Dodox sa medoo anak sa datù tegeSiliya, setiponen da sa tigtu medoo sundalu anì

^e 11:2 Mebaluy ma guwaen di, “Enggaten di sa medoo etaw anì meseunut da gumila diyà sa datù tegeGelisiya.”

mengayaw da. Lagà sa kedelug sa memahà sa egoh da mangay gumila taman mekeuma da diyà sa kutà sa datù tegeIgipu.
11Dodoo egbulit sa datù tegeIgipu, huenan di umatu ma gumila diyà sa tigtu medoo sundalu sa datù tegeSiliya. Hê, metabanan di kagda. **12**Na, danà di migtaban, huenan di peolòlò dé sa datù tegeIgipu owoy ngibu-ngibuwana sa kuntelà di meimatayan di. Dodoo endà dé melugay sa egoh di tumaban, **13**enù ka setiponen dema sa datù tegeSiliya sa tigtu medoo sundalu. Uman pa sa kedoo da diyà sa kedoo da egoh muna. Hê, egoh di tumalà dé sa pila gepalay, pengayawen di dema owoy uwiten di sa medoo sundalu anan épê megamel kinemkem.

14“Amuk meuma iya wé gai, medoo sa etaw kumuntelà diyà sa datù tegeIgipu, lapeg sa medoo duma ko mebalaw tegeIslaél. Iya sa baelan da enù ka ungayà da meketuu selepangan sa nehauwan ko, dodox endà mekeatu da.
15Agulé pengayawen ma sa datù tegeSiliya sa sebaen dakel menuwa neulingutan kutà diyà sa nesakupan sa tanà Igipu, owoy seulingutan da anì metepel da sa menuwa. Agulé meuyayaan sa medoo sundalu

tegeIgipu. Apiya sa medoo sundalu nelayam eggila, endà doo mekegaga da.

16“Huenan di, baelan sa datù tegeSiliya sumalà dé sa ungayà di, owoy endà ma duen sa mekegaga humawid kenagdi. Apiya sa tanà nekepasad i Nemula,^f sakupen di doo owoy megaga di ma pedaetan.
17Penemdemen di ma sumakup sa tanà Igipu danà sa kebagel sa medoo etaw nesakupan sa kedatuan di. Agulé setampilay da sa datù tegeIgipu. Pesawaen di ma sa anak di bayi diyà sa datù tegeIgipu anì medaetan sa kedatuan diyà sa tanà Igipu. Dodoo endà meketuu sa penemdemen di. **18**Agulé penemdemen di ma mengayaw sa medoo dakel menuwa medapag diyà sa mantadan, owoy atuwan di ma kagda. Dodoo dumuen polo sa sebaen ma kaunutan umatu diyà kenagdi anì mekedan sa kebalaw di owoy anì mekepelikù ma sa mala diyà kenagdi egoh di metabanan.
19Agulé pelikù diyà sa menuwa di neulingutan kutà diyà sa hagdi munoy tanà. Dodoo mekesugsug dutu owoy endà dé hauwen di etaw.

20“Na, sa datù mekesambì kenagdi, duen sa etaw suguen di atung peetuken sa buwis diyà

---

^f **11:16** Iya sa tanà nekepasad i Nemula sa tanà Islaél.

sa medoo etaw anì meumanan sa egkegaga sa kedaduan di. Dodoo endà melugay di, mekesugsug doo, dodoo beken danà kesegilaway ataw ka beken danà kesebilitay.”

**Ini Denu Sa Datù TegeSiliya
Tegebael Medaet**

21Na, mig-uman eg-ikagi sa egsugùsuguen i Nemula, guwaen di, “Dumuen sa etaw dupangdupang mekesambì diyà sa datù tegeSiliya, apiya di pa beken duu tugod datù. Petow dé lumesut enù ka endà peagtem di, dodoo sakupen di sa kedaduan danà daa sa kelugi di. 22Sa langun kumuntelà kenagdi lapeg sa Tigtu Ulu-ulù sa medoo tegesimbà, anan imatayan di kagda. 23Medoo sa datù diyà sa medoo liyu tanà duma di sepasaday, dodoo akalan di polo kagda. Apiya di pa tukéey daa sa kedaduan di, kumedakel doo sa egkegaga di. 24Tigkemeden di mengayaw sa kenà sa medoo kawasà etaw diyà sa dakel menuwa, owoy baelan di sa endà nebaelan sa medoo tupù di egoh anay. Agulé taladan di sa medoo etaw di sa nekuwa di danà di eggila. Penemdem di ma mengayaw sa medoo liyu menuwa neulingutan kutà, dodoo mesagdà sa penemdem di. 25“Pebagelbagel siini datù owoy setiponen di sa medoo mebalaw sundalu anì

pengayawen da sa tanà Igipu. Agulé umatu ma sa datù tegeIgipu lapeg sa tigtu medoo sundalu di épê megamel kinemkem. Dodoo meakan sa datù tegeIgipu danà sa pandapat egbaelan da, huenan di meuyayaan da. 26Iya mendaa sa pedaet diyà kenagdi sa medoo tigtu duma di. Hê, metabanan sa medoo sundalu di owoy medoo ma sa meimatayan diyà kenagda. 27Agulé siini duwa datù, setugengay da kumaen, dodoo anan da penemdem mael medaet owoy egsebutbutay da. Dodoo endà meketuu sa penemdem di enù ka endà pa meuma sa agdaw da hinemilì i Nemula. 28Agulé lumikù sa datù tegeSiliya diyà sa hagdi munoy tanà, owoy uwiten di sa medoo langun taman nekuwa di danà di eggila. Dodoo egoh di pelawà eg-ipanaw, ungayà di kedanan di sa adat kesimbà sa medoo etaw i Nemula, owoy baelan di ma sumalà dé sa ungayà di. Agulé iya pelawà lumagbas lumikù. 29“Agulé amuk meuma sa agdaw tinapay i Nemula, pengayawen dulì sa datù tegeSiliya sa tanà Igipu. Dodoo tigesa sa mebaelan diyà iya wé gai diyà sa nebaelan egoh muna. 30Tumebow sa medoo baleku etaw tegeLoma anì mengayaw da diyà kenagdi, huenan di tigtu melimedangan.

Agulé peesud sa datù tegeSiliya. Dodox danà di egkelangget, tegpuwan di polo sa medoo etaw egpigtuu diyà si Nemula owoy loyuken di sa medoo etaw uminiyug diyà sa uledin i Nemula. 31Agulé suguen di sa medoo sundalu di anì pedaetan da sa Dalesan i Nemula, owoy hawidan di ma sa uman agdaw kebegay etaw diyà si Nemula. Hê, itenà di ma dahiya sa inetaw tigtu medaet anì medaetan sa kepigtuu sa etaw. 32Agulé akalan di ma sa medoo tegeIslaél eg-iniyug dé diyà sa uledin i Nemula anì tumampil da diyà kenagdi. Dodox kumuntelà diyà kenagdi sa medoo etaw egpangunut diyà si Nemula.

33“Na, tumulù sa medoo etaw épê keketiig diyà sa medoo liyu etaw, dodox duen diyà kenagda sa imatayan tigbasen sundang ataw ka ulowen owoy bilangguwen ataw ka lampasan sa medoo langun taman da. 34Apiya di pa hediya sa ketamanan da, dumuen doo sa tukéey tabang mikuwa da. Dodox medoo sa liyu etaw ubòubò duma da. 35Meimatayan sa medoo duma kaunutan épê keketiig. Dodox danà iya wé, kumetiengaw sa medoo etaw lagà sa bulawan tinapis taman sa egoh di endà meuma sa sabuhanan agdaw, sa agdaw tinapay i Nemula.

36“Na, baelan sa datù tegeSiliya sumalà dé sa ungayà di. Pedakelen di ma kagdi enù ka lowonen di gaa sa langun egpenemulawen, owoy apiya sa tigtu Nemula sumbungen di doo. Meketuu sa langun ungayà di taman sa egoh i Nemula migtamay kenagdi, enù ka ipetuu i Nemula sa tapay penemdem di. 37Endà dé adatan siini datù duu sa nemula-mula egpenemulawen sa medoo tupù di owoy sa nemula egkeiyapan sa medoo bayi. Sumalà dé sa nemula, endà adatan di duu enù ka iya sa penemdem di kagdi daa sa miglowon diyà sa langun. 38Dodox iya polo sa penemulawen di sa nemula tegebantay sa medoo kutà menuwa, owoy begayan di ma uloy bulawan owoy pilak owoy sa batu mapulù owoy sa medoo liyu langun taman ma. Dodox endà netiigan sa medoo tupù di iya wé nemula. 39Na, danà gaa sa katabang siini egpenemulawen di, huanan di pengayawen di sa medoo menuwa épê kutà tigtu megamel. Pedakelen di sa medoo etaw egpangunut diyà kenagdi owoy gelalen di ma kagda kaunutan owoy taladan di ma kagda tanà lagà sa untung da.

40“Dodox amuk buyu dé meuma sa hudihudi agdaw, gilawen sa datù tegeIgipu dema sa datù tegeSiliya. Hê,

umatu ma sa datù tegeSiliya, lapeg sa medoo kalitun di atung gamiten di eggila owoy sa medoo atung tegekudà owoy sa medoo baleku ma. Pengayawen di sa medoo liyu balangan tanà enù ka lagà sa aglas memahà sa ukitan di mengayaw. 41Ilapeg di ma mengayaw sa tanà nekepasad i Nemula,^g owoy ngibu-ngibuwana etaw imatayan di. Dodoo endà mekuwa di duu sa tanà Idom owoy sa tanà Moab owoy sa baed sa tanà Amoniya. 42Sakupen di sa medoo balangan tanà lapeg ma sa tanà Igyptu. 43Kuwaen di ma sa medoo langun taman kekawasaan, upama bulawan owoy pilak owoy sa medoo mapulù langun taman diyà tanà Igyptu. Owoy lugpien di ma sa medoo etaw diyà tanà Libiya owoy diyà tanà Itiyopiya.

44“Dodoo petow dé dumuen sa tulon medineg di kedu diyà tebowon agdaw owoy kedu kimataan sa pesuwan di mebukul. Hê, danà di migdineg iya wé, neapuyan sa pedu di, huanan di mengayaw dema owoy imatayan di sa medoo etaw. 45Agulé petigdegen di sa metolol kemalig datù diyà sa neseteliwadaan sa dagat owoy sa getan kenà sa Dalesan i Nemula. Dodoo egoh di dutu,

petow dé mematay owoy endà duen sa meketabang kenagdi.”

**Ini Denu Sa Mebaelan Amuk
Meuma Sa Sabuhanan Agdaw**

12 ¹Na, mig-uman eg-ikagi sa egsugù-suguen i Nemula, guwaen di, “Amuk meuma dé iya wé agdaw, tumebow Miguwél i sa kaunutan sa medoo egsugùsuguen i Nemula owoy sa tegetulik sa medoo etaw ko. Agulé dumuen doo sa gai sa tigtu kelikutan, enù ka endà pelà duen sa nebaelan éhê iya wé kelikutan edung egoh sa tanà migduen. Dodoo amuk meuma iya wé, mealukan doo sa medoo etaw ko amuk nekesulat sa ngadan da diyà sa libelu sinulatan i Nemula. ²Hê, umenaw sa medoo etaw nematay. Dumuen sa mebegayan sa lalù endà meelut di, owoy dumuen ma sa mekeangay diyà sa kenà da mepigtamayan taman melugay. ³Sa medoo etaw épê keketiig owoy sa migtulù sa metiengaw adat diyà sa duma da, sumenang da doo taman melugay lagà sa bituen diyà langit.

4“Na, o Daniyél, lidung ko pelawà siini medoo inikagi ku taman endà pa meuma sa agdaw di. Dodoo sa medoo

---

^g 11:41 Iya sa tanà nekepasad i Nemula sa tanà Islaél.

etaw, humalihali da polo petulù anì meumanan sa metiigan da.”

5Na, aken si Daniyél, egoh ku miglangalanga, hinaa ku sa duwa etaw migtigdeg diyà sa tanà dini owoy tanà dutu sa lawa't wayeg. 6Agulé mig-igsà sa sebaen diyà sa egsugùsuguen i Nemula migginis sa ginis lino owoy migtigdeg denu dagel, guwaen di, “Nengan di pa mebaelan siini medoo egkegaipan?”

7Agulé sinoyol sa egsugùsuguen i Nemula sa duwa belad di owoy mig-ikagi, guwaen di, “Danà sa ngadan i Nemula sa Nemula épê lalù taman melugay, migpasad a telu gepalay owoy tengà sa lugay di. Amuk meelut dé sa kepelihay sa medoo etaw i Nemula, hè meketuu dé langun ini i.”

8Na, dinineg ku sa inikagi di, dodo endà netiigan ku duu sa selepangan di. Huenan di mig-igsà a, guwaen ku, “O Datù, ngadan sa tigtu tebowon di ini i?”

9Migsagbì, guwaen di, “O Daniyél, ipanaw ka dé, enù ka endà pelà meketuu iya wé

medoo inikagi ku taman endà meuma sa sabuhanan agdaw.

10Kumetiengaw sa medoo etaw danà siini medoo kelikutan owoy kumepion ma sa adat da. Dodo meumanan polo sa medaet egbaelan sa medoo tegebael medaet owoy endà ma metiigan da duu ini i. Dodo sa medoo etaw épê keketiig, metiigan da polo sa selepangan di.

11“Na, tumalà sa sengibu duwa gatus owoy siyow pulù agdaw edung sa egoh di nehawidan sa kebegay etaw uman agdaw diyà si Nemula owoy sa egoh di ma igtenà sa inetaw tigtu medaet anì medaetan sa kepigtuu etaw.

12Dodo binagian doo sa etaw egtigkel eg-angat-angat taman meelut sa sengibu telu gatus telu pulù owoy lima agdaw.

13“Na, o Daniyél, pelagbasi ko sa mepion egbaelan ko taman sa egoh di meuma sa hudihudi agdaw. Apiya di pa mematay ka, umenaw ka doo anì sakemen ko sa niko untung tinapay i Nemula amuk meuma sa sabuhanan agdaw.”